

PROGRAM ROZVOJA OBCE VEĽKÝ KLÍŽ (2024-2031)

Schválený dňa: 5.8.2024

Uznesenie číslo:
5/13/2024

Verzia 1.1

Obsah

Úvod.....	3
ČASŤ A - ANALYTICKÁ ČASŤ	6
A.1 ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	6
A.1.1 Základná charakteristika obce	6
A.1.2 História obce.....	8
A.1.3 Prírodné podmienky a životné prostredie	8
A.1.4 Obyvateľstvo a demografická situácia	11
A.1.5 Trh práce a sociálna situácia.....	18
A.1.6 Hospodárska základňa	20
A.1.7 Občianska vybavenosť	22
A.1.8 Kultúra, spoločenské aktivity a neziskový sektor.....	24
A.1.9 Bývanie a bytový fond.....	26
A.1.10 Dopravná a technická infraštruktúra, cestovný ruch	27
A.1.11 Štruktúra samosprávy a hospodárenie obce.....	29
A.2 ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA	32
A.3 ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA	34
A.3.1 SWOT analýza.....	34
A.3.2 Odhad možného vývoja obce a definovanie Stromu potenciálov a výziev / Stromu problémov a limitov	35
A.3.3 Zhodnotenie výsledkov dotazníkového prieskumu	38
ČASŤ B – STRATEGICKÁ ČASŤ	40
ČASŤ C – PROGRAMOVÁ ČASŤ.....	43
C.1 Hospodárska prioritná oblasť.....	43
C.2 Sociálna prioritná oblasť.....	44
C.3 Environmentálna prioritná oblasť	46
ČASŤ D – REALIZAČNÁ ČASŤ	47
D.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenia realizácie.....	47
D.2 Vecný a časový harmonogram realizácie	48
D.3 Systém monitorovania a hodnotenia programu rozvoja obce.....	55
ČASŤ E – FINANČNÁ ČASŤ	58
E.1 Indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR	58
Záver.....	60
Prílohy Programu rozvoja obce	61

Úvod

Program rozvoja obce (ďalej aj ako PHSR) predstavuje spolu s územným plánom (ak ho má obec vypracovaný) základný a kľúčový dokument pre riadenie samosprávy, ktorý vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov pôsobiach na danom území. Tento dokument formuluje predstavu obce o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie. PHSR systémovo a koncepcne analyzuje a určuje budúcnosť rozvoja spolu s činnosťami, investičnými projektmi so zdrojovým krytím na jej zabezpečenie. Vytvára rámec, ktorého naplnenie by malo byť zárukou, že tento strategický dokument nebude len zbytočne rozsiahlym a popisným zoznamom nereálnych plánov (zoznamom zámerov, na ktoré obec nemá dostatok finančných prostriedkov), ale bude skutočným strategickým rozvojovým dokumentom s cieľom dosiahnuť zvýšenie kvality životnej úrovne obyvateľov na vybranom území. Program rozvoja obce je strednodobým strategickým dokumentom, ktorý by mal reflektovať nadradené strategické dokumenty na úrovni okresu, kraja či štátu, ktoré majú dosah na obec a jej územie. Zároveň je viac alebo menej napojený aj na iné strategické dokumenty, viažuce sa na územie obce.

Jednotlivé kapitoly Programu rozvoja obce sú v súlade so zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z. Ten uvádza 5 častí, ktoré strategický dokument musí obsahovať: analytická, strategická, programová, realizačná a finančná časť. Dokument je zároveň v súlade s Metodikou tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, ktorú vydal Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (v znení jej aktuálnej verzie).

Vstupná správa pre spracovanie/aktualizáciu strategického dokumentu

Program rozvoja obce bol spracovaný na základe potrieb obce Veľký Klíž, ktoré vychádzali hlavne z končiaceho sa programového obdobia a tiež z faktu, že pôvodnému programu rozvoja obce končila platnosť a aktuálnosť vzhľadom na formujúce sa nové strategické dokumenty nadradeného charakteru. Vstupná správa pre spracovanie / aktualizáciu strategického dokumentu Program rozvoja obce Veľký Klíž bola schválená obecným zastupiteľstvom dňa 21.06.2023

Formulár č. 1 – Vstupná správa pre spracovanie/aktualizáciu strategického dokumentu

VSTUPNÁ SPRÁVA PRE SPRACOVANIE/AKTUALIZÁCIU STRATEGICKÉHO DOKUMENTU	
Názov dokumentu	Program rozvoja obce Veľký Klíž 2024 - 2031
Forma spracovania	Spracovanie Programu rozvoja obce vykonávala externá firma v súčinnosti s obcou a v súlade s Metodikou tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja- v znení aktuálnej verzie. Dokument bol vypracovaný v súlade so zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.
Riadenie procesu spracovania	Proces spracovania dokumentu bol manažovaný prostredníctvom riadiaceho tímu. Ten zodpovedal za celkovú koordináciu a pozostával z externých odborníkov a zo zástupcov obce. Riadiaci tím obce Veľký Klíž pozostával z nasledovných členov:

Riadiaci tím		
Titul, Meno, Priezvisko	Funkcia v obci / organizácia	Činnosť v riadiacom tíme
Ing. Anton Stanko	starosta obce	Koordinátor riadiaceho tímu
Ing. Ľuboslava Sokolová	externý odborník / MVL Štefánek, s.r.o.	Člen riadiaceho tímu za dodávateľa
Mgr. Jana Minárechová	externý odborník / MVL Štefánek, s.r.o.	Člen riadiaceho tímu za dodávateľa
<p>Pre potreby spracovania dokumentu bola tiež zriadená skupina - prípravný tím, zo zástupcov obce. Tá zodpovedá za obsahovú stránku Programu rozvoja obce Veľký Klíž a plní rôzne úlohy v súlade s metodikou spracovania programu rozvoja obce. Členmi pracovnej skupiny boli:</p>		
Zoznam členov prípravného tímu		
Titul, Meno, Priezvisko	Funkcia v obci/organizácia	Funkcia v procese spracovania PHSR
Mgr. Ivan Antal	Hlavný kontrolór obce	Koordinátor PHSR
Martina Vaňová	Pracovníčka Ocú	Koordinátor PHSR
Bc. Rudolf Mihaleje	Poslanec OZ	Koordinátor PHSR
Rastislav Beliansky	Poslanec OZ	Koordinátor PHSR
Dušan Hudok	Poslanec OZ	Koordinátor PHSR
Lukáš Valuch	Poslanec OZ	Koordinátor PHSR
Júlia Tomanová	Poslanec OZ	Koordinátor PHSR
Mgr. Zuzana Dolná	Poslanec OZ	Koordinátor PHSR
Mária Šusterová	Poslanec OZ	Koordinátor PHSR
Tomáš Beliansky	geodet	Koordinátor PHSR
Imrich Bujna	Člen stavebnej komisie	Koordinátor PHSR
<p>Členovia riadiaceho tímu a prípravného tímu navzájom spolupracovali a komunikovali podľa potreby (osobne, telefonicky, e-mailom). Do procesu spracovania dokumentu bola zapojená verejnosť, a to prostredníctvom informácií a dotazníkov umiestnených na webovej stránke obce, na obecnom úrade a obecnej tabuli a taktiež ďalšími vhodnými a relevantnými spôsobmi. Dotazníky pre občanov boli analyzované a zapracované do procesu tvorby Programu rozvoja obce Veľký Klíž. Dokument bol vo finálnej časti prerokovaný a schvaľovaný na zastupiteľstve.</p>		
Obdobie spracovania	- obdobie spracovania 05/2023 – 12/2023	
Financovanie spracovania	Rozpočet obce	

Zdroj: vlastné spracovanie

Harmonogram spracovania Programu rozvoja obce

Harmonogram spracovania Programu rozvoja obce Veľký Klíž bol odhadnutý na 7-8 mesiacov. Nasledovná tabuľka predstavuje indikatívny harmonogram spracovania podľa jednotlivých častí, ktoré musí Program rozvoja obce obsahovať.

Formulár č. 2 – Harmonogram spracovania Programu rozvoja obce

Harmonogram spracovania Programu rozvoja obce												
Termín (mesiac v roku)	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: vlastné spracovanie

V rámci harmonogramu bolo potrebné najskôr vypracovať Vstupnú správu pre spracovanie /aktualizáciu strategického dokumentu Program rozvoja obce Veľký Klíž, ktorá tvorila podklad pre externú firmu na začatie prác na dokumente. Vstupná správa bola schválená na zastupiteľstve obce.

V ďalších krokoch nasledovalo zverejnenie informácie o tom, že sa spracováva dokument Program rozvoja obce Veľký Klíž na roky 2024-2031, tlač a distribúcia dotazníka pre občanov, zverejnenie dotazníka online, získanie podkladov pre analytickú časť, analyzovanie vnútorného a vonkajšieho prostredia, ex-post hodnotenie PHSR z minulého obdobia - najmä za účelom získania vstupných informácií do programovej časti.

Nasledovalo spracovanie východísk pre strategickú časť a vypracovanie strategickej vízie a formulácia strategických cieľov a opatrení. Vypracovanie akčného plánu, systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR je výstupom strategickej a programovej časti PHSR. Finančný rámec pre realizáciu PHSR a výber projektov v súlade s finančno-ekonomickými možnosťami predstavovalo finančnú časť procesu spracovania PHSR spolu so zapracovaním indikatívneho rozpočtu do programového rozpočtu obce. Finalizácia dokumentu predstavovala pripomienkovanie, prerokovanie a schválenie PHSR zastupiteľstvom.

Metódy zapojenia verejnosti do prípravy Programu rozvoja obce

Vzhľadom na charakter dokumentu, ktorý je zameraný na rozvoj života v obci vo všetkých oblastiach, bolo potrebné do procesu jeho tvorby zapojiť aj širokú verejnosť. Ich názory a podnety predstavovali podklad pre tvorbu a plánovanie projektov, ktorých cieľom je skvalitnenie života v obci. Hlavnou metódou zapojenia občanov do tvorby dokumentu bol dotazníkový prieskum, ktorý sa realizoval klasickou papierovo formou a tiež bol dostupný online na vyplnenie. Občania boli informovaní o tvorbe dokumentu cez sociálne siete, stránku obce, vývesnú tabuľu či prostredníctvom rozhlasu.

Východiskové strategické a koncepčné dokumenty

Pri spracovaní Programu rozvoja obce Veľký Klíž boli definované ciele a opatrenia v súlade so strategickými a programovými dokumentmi lokálneho, regionálneho a národného významu. Ich zoznam je súčasťou Vstupnej správy pre spracovanie/ aktualizáciu strategického dokumentu Program rozvoja obce. Vstupná správa tvorí prílohu tohto dokumentu.

ČASŤ A - ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť Programu rozvoja obce je založená na databáze informácií a ukazovateľov. Obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie. Zameriava sa tiež na odhad budúceho vývoja s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja územia obce s ohľadom na udržateľný rozvoj. Obsahuje analýzu vnútorného aj vonkajšieho prostredia.

A.1 ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

Komplexná analýza súčasného stavu územia je zostavená na základe informácií získaných najmä zo štatistických údajov a prieskumov. Číselné údaje sú uvedené v tabuľkách alebo v grafoch, pričom obsahujú krátky písomný komentár. Analýza vnútorného prostredia vychádza z geografických a demografických daností územia a tiež z jeho histórie.

A.1.1 Základná charakteristika obce

Obec Veľký Klíž je podhorská obec obkolesená Tríbečským pohorím. Patrí do Trenčianskeho kraja a je súčasťou okresu Partizánske. Obec tvoria dve miestne časti – Klíž a Klížske Hradište. Obec leží v nadmorskej výške 250 m n. m. a je najvyššie položenou obcou v okrese Partizánske. Veľkosťou katastra je obec taktiež najväčšia v okrese Partizánske.

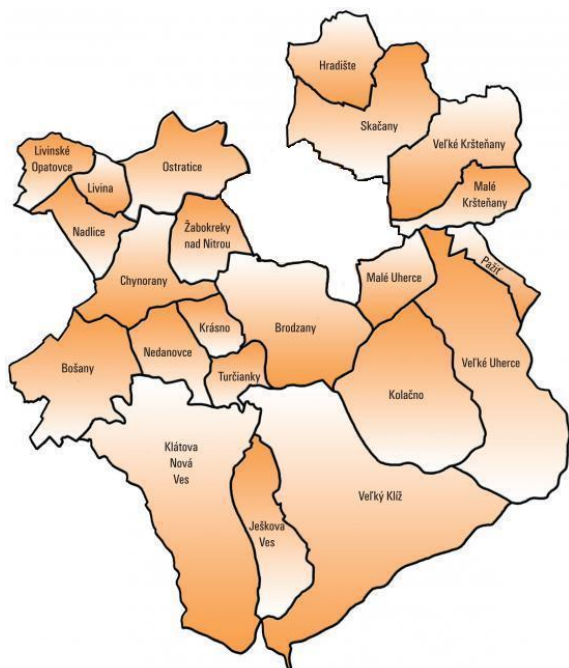
Obec susedí na severe s obcami Brodzany a Turčianky, na západe s obcami Ješkova Ves a Klátova Nová Ves, na východe s obcami Kolačno a Veľké Uherce a na juhu s obcou Skýcov.

Obr. č. 1: Kraje Slovenskej republiky

Zdroj: <https://www.poznajslovensko.sk/regiony-okresy-mesta-obce>

Obr. č 2 : Obce okresu Partizánske

Zdroj: <https://www.masstredneponitrie.sk/popis-uzemia.html>

Tabuľka č. 1: Základné údaje o obci a kontaktné údaje

Základné údaje	
Kraj	Trenčiansky
Okres	Partizánske
Región	Hornonitriansky
Poloha	48°33'04"S 18°22'00"V
Nadmorská výška	250 m n. m.
Rozloha	42,4 km ² (4 240 ha)
Počet obyvateľov	862
Hustota obyvateľov	20,68 obyv./km ²
ŠÚJ	505731
Kontaktné údaje	
Adresa	Veľký Klíž 156, 958 45 Veľký Klíž
Telefón	+421/38/542 92 22
E-mail	ocu.velkykliz@wircom.sk
WEB stránka	www.velky-kliz.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

Obec je členom Regionálneho združenia miest a obcí regiónu Stredné Ponitrie (RZMO Stredné Ponitrie), ktorého cieľom je chrániť práva a záujmy obcí, zjednocovať ich postup pri vykonávaní úloh zverených obciam, aktívne vplývať na rozvoj samosprávnych funkcií a navrhovať prostredníctvom Združenia miest a obcí Slovenska alebo samostatne ústredným orgánom štátnej správy riešenie kompetenčných problémov medzi samosprávou a štátnou správou.

Obec je členom Miestnej akčnej skupiny Stredné Ponitrie o. z., ktoré funguje na princípoch prístupu LEADER.

A.1.2 História obce

Obec Veľký Klíž vznikla v r. 1962 na základe Uznesenia Rady Okresného národného výboru v Topoľčanoch zlúčením obcí Klíž, Klížske Hradište a Ješkova Ves. Po petícii občanov v roku 1990 sa Ješkova Ves odčlenila a zahájila svoju činnosť 2. januára 1991.

Na území obce Veľký Klíž sa našli archeologické nálezy už z doby kamennej a železnej. Obec je prastarou hraničnou osadou, ktorá existovala už v čase, keď hranice Uhorska siahali na Hornú Nitru. Obyvatelia osady boli strážcovia hraníc.

Klíž je doložený z roku 1244 ako Clus, z roku 1295 ako Kolos (hranica, brána). Obec Clus patrila benediktínskemu opátstvu, ktoré v roku 1074 – 1077 založil kráľ Ladislav I. Prvý historický záznam o kláštore v Klíži (kláštor Blahoslavenej Panny Márie) pochádza z roku 1230, v ktorom sa spomína mních z Klíža pri jednej pravote v Ostrihome. Kláštor mal trhové právo a stal sa strediskom opátstva, ktorému patrili obce Klíž, Klížske Hradište, Ješkova Ves, Turčianky, Janova Ves, Klátova Nová Ves, Krnča a lesy. Klížske Hradište patrilo panstvu v Klíži, vzniklo pri obrannom hradisku v 11. storočí, preto má v názve Hradište. Spomína sa od roku 1293 ako Haradische, v roku 1808 ako Klížske Hradište. V roku 1297 po smrti nitrianskeho biskupa Taskacia, Matúš Čák Trenčiansky sa zmocnil majetkov benediktínskeho opátstva v Klíži. V rokoch 1541 – 1558 sa panstva zmocnili lúpežní rytieri Podmanickí. Kláštor opevnili a prepádali okolitých zemanov a poddaných, čo bola hlavná príčina vypálenia kláštora cisárskym vojskom. Od roku 1572 patrilo kláštor dominikánom v Trnave, v roku 1615 klariskám v Bratislave, v roku 1787 náboženskému fondu, od roku 1907 panstvu Habsburgovcov v Topoľčiankach. Posledné zvyšky kláštora sú vo farskej záhrade, oporné múry, či skôr fragmenty hradieb pod farským domom a nad malebným rybníkom. Fara vznikla v roku 1615 a okrem terajších obcí farnosti patrili sem aj Klátova Nová Ves, Sádok, Janova Ves. Na mieste starého kláštorného kostola – v r. 1654 sa spomína, že je v dezolátnom stave, preto sa zrúcal a následne v r. 1803 dostaval tesne pri ňom nový rímsko-katolícky kostol Všetkých svätých. Kostolík sv. Michala Archanjela predstavuje skvost románskej architektúry tohto regiónu, je postavený iba z opracovaného kameňa. Vznikol v roku 1130, používal sa do roku 1828, potom spustol a zostal bez strechy. Obnovený bol v roku 1936. Je typickou pamiatkou Veľkého Klíža, preto sa dostal aj do znaku obce, v roku 2002 aj na poštovú známku. Obec a okolie sú bohaté na ďalšie pamiatky a prírodné krásy. Vo výške 541 m.n.m. je na Michalovom Vrchu hrad z 11. storočia, založený na mieste pravekého hradiska. Na Vrchhore sa nachádzajú zrúcaniny renesančného kostola z roku 1713 a baroková kaplnka sv. Jána Nepomuckého z roku 1740. Vrchhora bola pútnické miesto.

Klížske Hradište sa vyvinulo pri slovenskom obrannom hradisku v 11. storočí. Spomína sa od roku 1293 ako Haradische, v roku 1808 ako Klížske Hradište, maďarsky Koloshradistye, Nagykolos. Obec patrila panstvu v Klíži. V roku 1553 mala 5 a pol porty, v roku 1775 mala 384 obyvateľov, v roku 1828 mala 56 domov a 388 obyvateľov. Koncom 18. storočia ju dosídlilo 50 rodín. Obyvatelia boli roľníci, vinohradníci, debnári. Po roku 1850 sa tu usadili osadníci z Moravy. Za I. ČSR väčšina obyvateľov pracovala v poľnohospodárstve. V obci bol štáb partizánskej skupiny majora Zoriča a kapitána Putilova. Počas SNP obyvatelia podporovali partizánske jednotky na okolí.

A.1.3 Prírodné podmienky a životné prostredie

Pod prírodnými podmienkami a životným prostredím si vieme predstaviť všetko to, čo nás obklopuje a nie je výsledkom ľudskej činnosti. Príroda tu bola už pred človekom a na jej vzniku nemá podiel. Na druhej strane človek výrazne do prírody a životného prostredia zasahuje a svojou činnosťou prírodu a životné prostredie mení.

Prírodné podmienky a životné prostredie sú v súčasnosti vystavované enormnej ľudskej činnosti, znečisťovaniu, poškodzovaniu. Ich veľkosť a kvalita klesá, čo je však celospoločenský jav a nie záležitosť jednej obce. Zároveň tiež v spoločnosti rezonuje snaha o ochranu prírody, vody a pôdy, živočíchov, zlepšenie kvality životného prostredia ako takého. Aj v tomto smere ide o vyššiu úroveň správy. Snahy o ochranu životného prostredia registrujeme na globálnej, medzinárodnej, národnej úrovni a následne sa samozrejme v podobe praktických riešení presúvajú do regiónov, okresov a obcí.

Geologické podmienky

Geologické podmienky vytvára kryštallické jadro pohoria Trábeč rozdelené priečnym, tzv. Skýcovským zlomom na časť Zoborskú a Razdielsku. V kryštallickom jadre prevládajú granodiority nad kryštallickými bridlicami, ktoré sa vyskytujú v Razdielskej časti pohoria a sú tvorené fylitami, svormi a žulami. Skýcovský zlom zasahuje do katastra obce Veľký Klíž v jeho východnej časti s miestnym názvom Medzi jarkami, kde je predel katastra na dve časti. Severná časť má vápencový podklad s menej produkčnými lesnými a tiež aj poľnohospodárskymi kultúrami. Južná časť katastra má geologický podklad kremence a pieskovce, ktoré vytvorili vhodnejšie podmienky pre vznik úrodnejších pôd. Lesy sú tu produkčnejšie a tiež sú tu vhodnejšie podmienky pre pestovanie poľnohospodárskych kultúr.

Pôdne podmienky

V území obce Veľký Klíž sa nachádzajú nasledovné typologicko-produkčné kategórie poľnohospodárskych pôd: produkčná orná pôda, stredne až málo produkčné orné pôdy, menej a málo produkčné polia a produkčné trávne porasty a produkčné a menej produkčné trvalé trávne porasty.

Na vznik pôdy pôsobila hlavne kvalita materských substrátov a ďalšie faktory – klimatické a hydrologické, reliéf a pod. Celkovo možno konštatovať, že južná časť katastra obce je vzhľadom na podložie úrodnejšia. Najzastúpenejšími pôdnymi druhmi v území sú fluvizem, hnedozem a gleje. Pôdy sa nachádzajú na rovine bez prejavu vodnej plošnej erózie, sú bez skeletu stredne hlboké.

Klimatické podmienky

Klimatické údaje zodpovedajú celkovému charakteru tejto podhorskej oblasti. Obec možno zaradiť do mierne teplej oblasti, s horskou klímou s malou inverziou teplôt, mierne vlhkou a vzhľadom na blízkosť lesného masívu je riešené územie charakterizované ako špecifická horská klíma v Klížskom zálive pohoria Trábeč. Prevládajú vetry od severozápadu a severu.

Hydrologické podmienky

Riešené územie spadá do povodia Váhu. Katastrom obce pretekajú tri potoky, jeden vyviera pod hradbami kostola v Klížskom Hradišti – Klížsky (Lázeňský) potok, ktorý je pravostranným prítokom riečky Vyčoma. Pri jeho prameni je upravené jazero Lázeň s dreveno-kamennou studničkou, altánkom. Druhý potok tečie cez Salajňu /Kráčiny/, tretí je Vyčoma, ktorý tvorí ľavostranný prítok rieky Nítry s celkovou dĺžkou 23 km. Pramení v pohorí Trábeč v nadmorskej výške okolo 480 m n. m. pod vrchom Veľký Vracov (609,1 m n. m.). V katastrálnom území obce Bošany, na hranici okresov Partizánske a Topoľčany, sa vlieva do Nítry.

Ochrana prírody

Na udržiavanie prírodného dedičstva, zachovanie rozmanitosti a foriem života na Zemi, na obnovenie a racionálne využívanie prírodných zdrojov a na udržanie ekologickej stability slúži v SR zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Tento zákon stanovil 5 stupňov územnej ochrany, pričom rozsah obmedzení sa zväčšuje so zvyšujúcim sa stupňom. I. stupeň ochrany platí na celom území SR ako všeobecná ochrana.

Slovenská republika sa pristúpením k Ramsarskej konvencii zaviazala zachovávať a chrániť mokrade, ako regulátory vodných režimov a biotopy podporujúce charakteristickú flóru a faunu. Mokradami sa v zmysle konvencie rozumejú všetky "územia s močiarimi, slatinami a vodami prirodzenými alebo

umelými, trvalými alebo dočasnými, stojatými aj tečúcimi." (čl.1. ods.1). Mokrade sa na území obce nenachádzajú.

Tabuľka č. 2: Mokrade na území obce Veľký Klíž

Názov mokrade	Plocha (m ²)	Názov obce	Kategória
Vyčoma	40 000	Klátova Nová Ves, Ješkova Ves, Veľký Klíž	L -Lokálna

Zdroj: www.sopsr.sk

Celé územie extravilánu je poľnohospodársky využívané. V území obce Veľký Klíž sa nevyskytujú lokality NATURA 2000, genofondové plochy ani plochy chránených vtáčích území.

Ovzdušie

Keďže je obec Veľký Klíž plynofikovaná, znečisťovanie ovzdušia je minimalizované. Najväčší vplyv na znečistenie ovzdušia a zvýšenie hladiny hluku má doprava z komunikácie III/064050. Tieto vplyvy sú minimálne, nakoľko sa jedná o koncovú obec, dajú sa znížiť napríklad výsadbou líniovej zelene v dotknutej oblasti. Vplyv na znečistenie ovzdušia majú aj lokálne kúreniská v zimnom období.

Odpadové hospodárstvo

Téma odpadov sa dostáva do popredia čoraz viac hlavne v spojitosti s budúcnosťou. Produkcia odpadov neustále rastie a tak zostáva hlavným problémom ich skladovanie, triedenie, recyklovanie a iné využitie. Odpadové hospodárstvo by sa aj do budúcnosti malo riadiť podľa prísnejších pravidiel, medzi iným asanovať prípadné nelegálne skládky, nespracovateľný odpad deponovať na riadenú skládku, zariadiť, aby výrobné organizácie, ktoré produkujú špecifický odpad museli mať vlastný program likvidácie výrobného odpadu, podporovať triedenie odpadov v domácnostiach atď. Hoci trend smeruje k týmto krokom, kontrola a sankcie sú zatiaľ nedostatočné.

Obec v súčasnosti zabezpečuje vývoz tuhého komunálneho odpadu na riadenú skládku v obci Veľký Klíž. Odvoz zabezpečuje firma Nehlsen Eko. V obci sa uskutočňuje separovaný zber komunálneho odpadu a separuje sa sklo, plasty, papier. V obci sa tiež nachádza kontajner na zber šatstva. Zber a odvoz Veľkoobjemového odpadu zabezpečuje obec 2x v roku zabezpečením veľkoobjemových kontajnerov. Biologický odpad zo stromov a verejnej zelene sa v obci kompostuje individuálne v domácnostiach a v spolupráci s urbárskou spoločnosťou. V súčasnosti nie je v obci lokalizovaná žiadna nelegálna skládka, v prípade jej zriadenia bude obec hľadať možnosti jej odstránenia.

Tabuľka č. 3 Množstvo vyprodukovaného odpadu v tonách za rok

Komodita	TKO	Papier	Plasty	Sklo	Kovy	Nápojové kart.	BRO	Elektroodpad
2016	142,95	13,37	7,48	9,95	0,93	1,22	-	2,51
2017	151,36	6,45	8,85	16,86	1,01	0,98	-	5,20
2018	152,75	2,19	9,46	12,04	0,81	0,84	-	4,31
2019	145,49	5,23	11,28	15,29	1,37	1,11	-	2,52
2020	155,95	5,94	13,16	15,70	1,43	1,29	-	2,86
2021	164,24	5,24	13,70	16,64	2,02	1,44	-	2,93
2022	130,56	6,33	9,99	16,19	-	1,05	-	3,83

Zdroj: OcÚ Veľký Klíž, vlastné spracovanie

A.1.4 Obyvateľstvo a demografická situácia

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti. Z časti je aj odrazom postavenia obce v štruktúre osídlenia a lokálnych zmien. Ku dňu 31.12.2022 mala obec Veľký Klíž 862 obyvateľov. V nasledujúcej tabuľke sa nachádza vývoj počtu obyvateľov od roku 2018 do roku 2022.

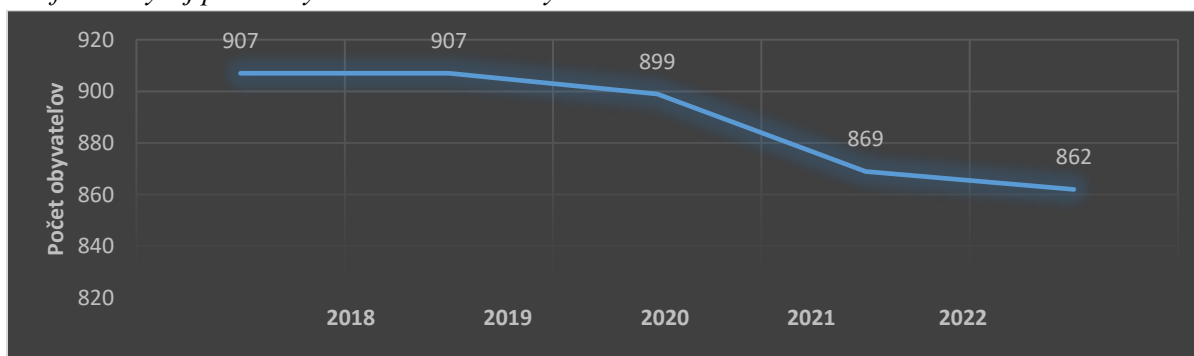
Tabuľka č. 4: Vývoj počtu obyvateľov v obci Veľký Klíž v rokoch 2018 - 2022

Rok	Počet obyvateľov	Muži	Ženy	Prírastok/Úbytok		Index starnutia
				Absolútne		
2018	907	450	457	7		176,58
2019	907	448	459	0		167,23
2020	899	440	459	-8		174,79
2021	869	427	442	-8		172,27
2022	862	425	437	-7		166,13

Zdroj: ŠÚ SR, pracovisko Trenčín

Z dlhodobého hľadiska má počet obyvateľov klesajúcu tendenciu, čo je typické pre celú spoločnosť a tento jav sa nazýva starnutie populácie. V obci Veľký Klíž môžeme vidieť od roku 2018 do roku 2022 klesajúci trend počtu obyvateľov. Tento trend je znázornený v grafe č. 1.

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvateľov v obci Veľký Klíž v období 2018 – 2022

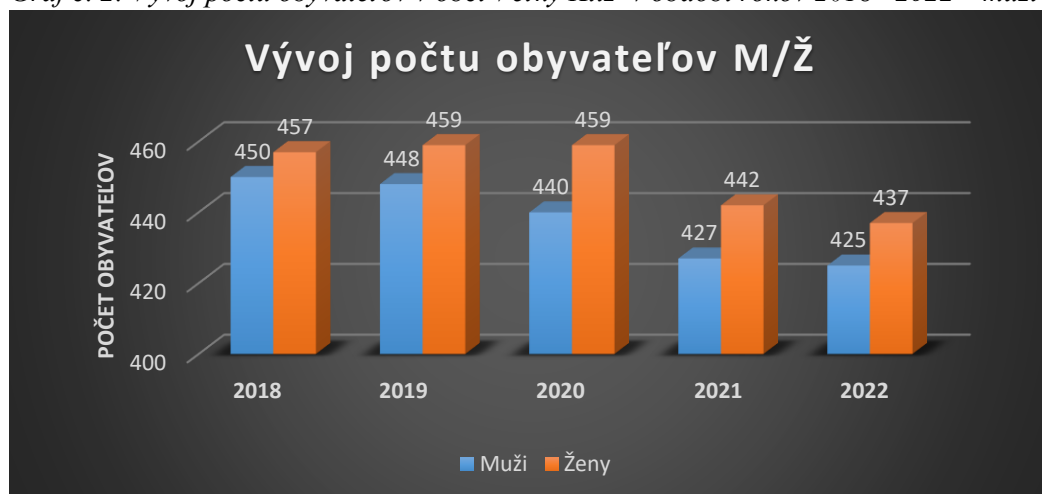

Zdroj: vlastné spracovanie

Na grafe č. 2 je zachytený vývoj počtu obyvateľov podľa mužského a ženského pohlavia. Môžeme konštatovať, že z dlhodobého hľadiska počet žien mierne prevláda nad počtom mužov.

Z celkového počtu obyvateľov predstavovali v roku 2022 ženy 50,70 % a muži 49,30 %.

Graf č. 2: Vývoj počtu obyvateľov v obci Veľký Klíž v období rokov 2018– 2022 – muži a ženy

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Počet obyvateľov je výsledkom populačnej dynamiky - pôrodnosti, úmrtnosti a migrácie. Samotný vývoj pôrodnosti je v celoslovenskom meradle hlavným faktorom, ovplyvňujúcim celkovú trajektóriu populačného vývoja. Zároveň v predpokladoch má táto zložka vysokú mieru neurčitosti.

V tabuľke č. 5 je zobrazený demografický vývoj v obci Veľký Klíž v rokoch 2018 – 2022. Najviac detí sa narodilo v roku 2019. Najviac osôb zomrelo v roku 2021 .

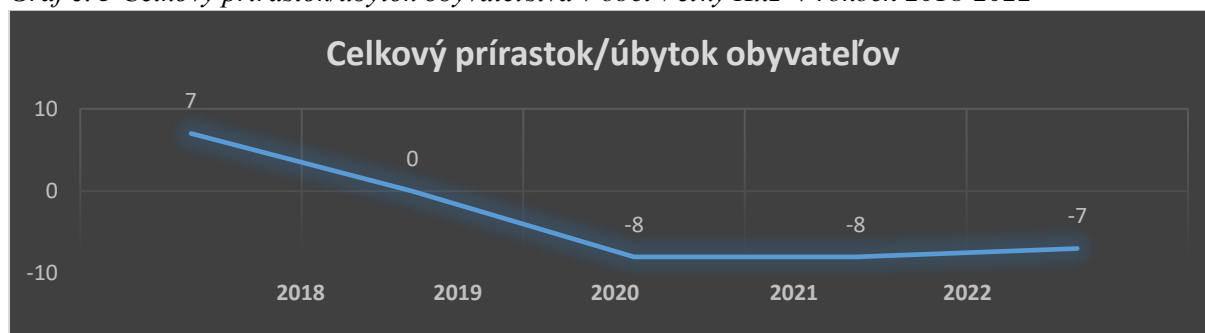
Tabuľka č. 5: Demografický vývoj v obci Veľký Klíž v rokoch 2018 – 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Spolu	907	907	899	869	862
Narodení	6	12	4	5	6
Zomrelí	11	6	13	14	10
Priťahovaní	24	17	12	13	22
Vystťahovaní	12	23	11	12	25
Migračné saldo	12	-6	1	1	-3
Celkový prírastok/úbytok	7	0	-8	-8	-7

Zdroj: ŠÚ SR, pracovisko Trenčín

Na nasledujúcom grafe sa nachádza zobrazenie prírastku resp. úbytku obyvateľov v obci Veľký Klíž počas rokov 2018-2022. Na začiatku sledovaného obdobia došlo k poklesu celkového prírastku a od tej doby sa drží jeho hodnota v záporných číslach.

Graf č. 3 Celkový prírastok/úbytok obyvateľstva v obci Veľký Klíž v rokoch 2018-2022

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Dôležitejšou demografickou charakteristikou, ako počet obyvateľov je úroveň populačného starnutia. Dobre ju vystihujú priemerný vek obyvateľstva (vážený aritmetický priemer podľa početnosti obyvateľov v jednotlivých vekoch) a index starnutia (pomer počtu obyvateľov vo veku 65 rokov a viac na 100 obyvateľov vo veku 0-14 rokov). V rámci SR oba ukazovatele dokumentujú trend intenzívneho starnutia populácie. Opakom indexu starnutia je index vitality. Ten sa rovná pomeru predproduktívneho obyvateľstva k obyvateľstvu v poproduktívnom veku. Index starnutia nad úrovňou 100 znamená starnutie populácie, keďže počet ľudí v poproduktívnom veku prevyšuje počet ľudí v predproduktívnom veku.

Index starnutia v obci Veľký Klíž sa pohybuje nad hodnotou 100 pričom môžeme sledovať jeho čiastočné zníženie v porovnaní prvý a posledný sledovaný rok. V kraji sa index starnutia zvyšuje. Podľa údajov Štatistického úradu SR v roku 2022 dosiahol index starnutia na úrovni Trenčianskeho kraja hodnotu 138,75. Rovnaká situácia je aj v rámci Slovenskej republiky. Index starnutia sa postupne zvyšuje a je nad hodnotou 100. V roku 2022 index starnutia SR dosiahol hodnotu 110,95.

Tabuľka č. 6: Veková štruktúra obyvateľstva v rokoch 2018 – 2022

Veková kategória	2018		2019		2020		2021		2022	
	A	%	A	%	A	%	A	%	A	%
Počet obyvateľov celkom	907	100	907	100	899	100	869	100	862	100
• muži	450	49,61	448	49,39	440	48,94	427	49,13	425	49,30
• ženy	457	50,39	459	50,61	459	51,06	442	50,87	437	50,70
Predproduktívny vek - muži (0 - 14)	56	6,17	59	6,50	55	6,11	58	6,67	62	7,19
Predproduktívny vek - ženy (0 - 14)	55	6,06	60	6,61	64	7,11	61	7,02	62	7,19
Predproduktívne obyvateľstvo celkom	111	12,23	119	13,11	119	13,22	119	13,69	124	14,38
Produktívny vek - muži (15-64)	309	34,06	303	33,40	293	32,59	275	31,64	269	31,20
Produktívny vek - ženy (15-64)	291	32,08	286	31,53	279	31,03	270	31,07	263	30,51
Produktívne obyvateľstvo celkom	600	66,14	589	64,93	572	63,62	545	62,71	532	61,71
Poproduktívny vek - muži (65+)	85	9,37	86	9,48	92	10,23	94	10,81	94	10,90
Poproduktívny vek - ženy (65+)	111	12,23	113	12,45	116	12,90	111	12,77	112	13,00
Poproduktívne obyvateľstvo celkom	196	21,60	199	21,93	208	23,13	205	23,58	206	23,90
Priemerný vek u mužov	43,54	-	43,96	-	44,51	-	44,77	-	44,97	-
Priemerný vek u žien	45,72	-	45,71	-	45,49	-	45,76	-	46,06	-
Priemerný vek obyvateľstva celkom	44,64	-	44,84	-	45,01	-	45,27	-	45,52	-
Index starnutia	-	176,58	-	167,23	-	174,79	-	172,27	-	166,13

Zdroj: ŠÚ SR, pracovisko Trenčín

Populačné starnutie predstavuje pre Slovensko jednu z najväčších výziev 21. storočia, ktorá nezvratne zasiahne všetky sféry fungovania spoločnosti. Aj napriek tomu, že v súčasnosti nie sú ešte prejavy starnutia slovenskej populácie také citelné, vývoj vekovej štruktúry obyvateľov poukazuje na zrýchľovanie procesu starnutia populácie na Slovensku. Dôchodkový vek dosahujú silné povojnové ročníky a vo veku najvyššej fekundity (fyziologickej plodnosti) sú málo početné vekové skupiny narodené v prvej polovici 90-tych rokov minulého storočia.

V obci Veľký Klíž zaznamenávame počas sledovaného obdobia pokles počtu obyvateľov, ale taktiež mierny pokles indexu starnutia. Vo všeobecnosti vyššia hodnota indexu starnutia znamená, že sa zvýšil podiel poproduktívnej zložky obyvateľstva a klesol podiel predproduktívnej zložky obyvateľstva. Úbytok obyvateľstva môže zmierniť migrácia. Zrýchľujúci sa proces populačného starnutia však zrejme významnejšie neovplyvní. Priemerný vek v obci Veľký Klíž za rok 2022 je 45,52. Priemerný vek obyvateľov Trenčianskeho kraja za posledné roky vzrastá a v roku 2022 mal hodnotu 43,4 rokov.

Graf č. 4 znázorňuje vekovú štruktúru obyvateľstva v obci Veľký Klíž v roku 2022. Z grafu môžeme vidieť, že zatiaľ najpočetnejšia je skupina obyvateľov v produktívnom veku.

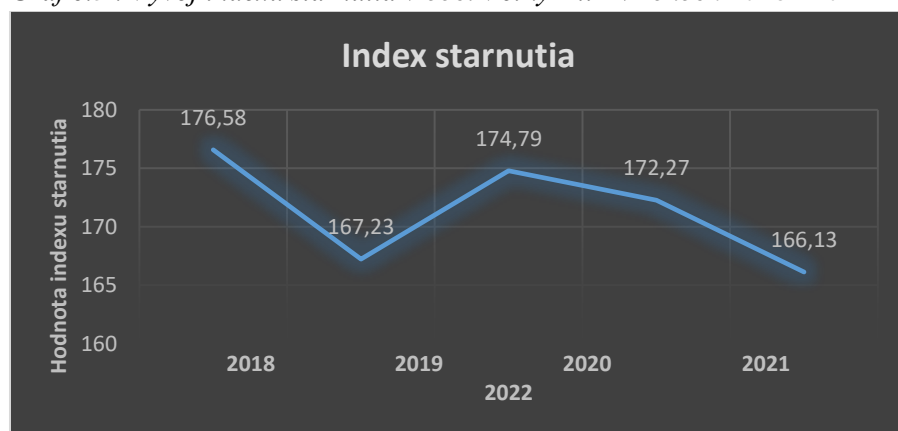
Graf č. 4: Veková štruktúra obyvateľstva v obci Veľký Klíž v roku 2022

Zdroj: vlastné spracovanie

Index starnutia v obci Veľký Klíž zaznamenal v posledných rokoch pokles. Kým v roku 2018 bol na úrovni 176,58, v roku 2022 bola jeho hodnota 166,13. Index starnutia v okrese Partizánske za toto obdobie je na úrovni 157,28 a index starnutia na úrovni Trenčianskeho kraja je 138,75.

Graf č.5 : Vývoj indexu starnutia v obci Veľký Klíž v rokoch 2018 - 2022

Zdroj: ŠÚ SR, pracovisko Trenčín

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva patrí medzi kultúrne znaky obyvateľstva. Školské vzdelanie je odrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti, odráža celkové ekonomické, hospodárske a sociálne pomery krajiny.

Tabuľka č. 7: Vzdelanostná štruktúra obce Veľký Klíž v roku 2021

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Pohlavie		Spolu
	muži	žen	
bez školského vzdelania – osoby vo veku 15 rokov a viac	1	1	2
bez ukončeného vzdelania – osoby vo veku 0-14 rokov	45	50	95
dôverné	2	0	2
nezistené	5	4	9
stredné odborné (učňovské) vzdelanie bez maturity (bližšie neuvedené)	1	0	1
stredné odborné (učňovské) vzdelanie bez maturity a bez výučného listu (zaškolenie, zaučenie)	12	7	19
stredné odborné (učňovské) vzdelanie bez maturity s vysvedčením o záverečnej	14	15	29
stredné odborné (učňovské) vzdelanie bez maturity s výučným listom	133	68	201
úplné stredné vzdelanie s maturitou odborné	52	69	121
úplné stredné vzdelanie s maturitou odborné (učňovské) s výučným listom	43	28	71
úplné stredné vzdelanie s maturitou všeobecné	12	21	33
vysokoškolské vzdelanie - 1. stupeň (Bc.)	5	20	25
vysokoškolské vzdelanie - 2. stupeň (Ing.; Mgr.; MUDr.; a i.)	34	54	88
vysokoškolské vzdelanie - 3. stupeň (PhD.; a i.)	0	3	3
vyššie odborné vzdelanie nadstavbové (maturita absolventov učebných odborov)	18	19	37
vyššie odborné vzdelanie pomaturitné (pomaturitné kvalifikačné)	0	3	3
vyššie odborné vzdelanie vyššie odborné (absolventská skúška, absolventský	0	2	2
základné vzdelanie - 1. stupeň základnej školy	17	15	32
základné vzdelanie - 2. stupeň základnej školy	37	67	104
Úhrn	431	446	877

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín, údaje zo sčítania obyvateľstva v roku 2021

V nasledovných grafoch vidíme rozdelenie obyvateľov podľa vzdelania a pohlavia. V oboch skupinách dominuje stredoškolské vzdelanie či už s maturitou alebo bez nej.

Graf č. 6: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva muži /ženy

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín, údaje zo sčítania obyvateľstva v roku 2021

Vývoj náboženskej štruktúry obyvateľstva Slovenska bol ovplyvnený do veľkej miery kresťanstvom. Preto za posledných 130 rokov na našom území prevažujú kresťanské konfesie. Náboženská štruktúra Slovenska v medzivojnovom období bola výsledkom dlhodobého historického vývoja. Viac ako dvojtretinovou väčšinou tu prevažovalo rímskokatolícke obyvateľstvo, ktoré bolo rozšírené najmä medzi obyvateľstvom československej, ale z časti i maďarskej národnosti.

V obci najviac ľudí vyznáva rímskokatolícku vieru a to 84,72 % občanov. Druhou najväčšou skupinou sú ľudia bez vierovyznania- 10,26 % .

Tabuľka č. 8: Náboženská štruktúra v obci Veľký Klíž v roku 2021

Vierovyznanie	
Rímskokatolícka cirkev	743
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	3
Gréckokatolícka cirkev	8
Reformovaná kresťanská cirkev	4
Kresťanské zbory	6
Bez vyznania	90
Iné	15
Nezistené	8
SPOLU	877

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

Obyvateľstvo je z hľadiska národnostnej skladby homogénne s prevahou obyvateľov slovenskej národnosti. K slovenskej národnosti sa hlási 98,50 %.

Tabuľka č. 9: Národnostná štruktúra v obci Veľký Klíž v roku 2021

Národnosť	SPOLU
Slovenská	864
Maďarská	2
Česká	2
Ukrajinská	1
Rakúska	1
Moravská	1
Nezistené	5
Iné	1
SPOLU	877

Zdroj: ŠÚ SR, pracovisko Trenčín

A.1.5 Trh práce a sociálna situácia

Pod pojmom trh práce rozumieme miesto, kde sa stretáva ponuka a dopyt. Ponuka pracovných miest a dopyt po pracovnej sile, prípadne dopyt po pracovných miestach a ponuka pracovnej sily. Ideálnym stavom na trhu práce je rovnováha - dopyt po pracovných miestach zodpovedá ponuke pracovnej sily, no tento stav je len veľmi ťažko dosiahnuteľný a preto sa stretávame na trhu práce s prebytkom pracovnej sily či s prebytkom pracovných miest.

V posledných rokoch trh práce na Slovensku ovplyvnili faktory neekonomického charakteru a to hlavne pandémia COVID-19 a vojna na Ukrajine. Dovtedy pracovná legislatíva na Slovensku bola zameraná skôr na tradičné formy zamestnania v podobe trvalého pracovného pomeru a práce vykonávanej zo sídla pracoviska. Situácia, ktorá vznikla donútila kompetentných, aby v tejto oblasti nastala vyššia flexibilita, digitalizácia, či celková úprava pracovnej legislatívy. Najvýraznejším krokom bolo zavedenie tzv. home office, ktorý bol využívaný počas pandémie, ale stal sa bežnou súčasťou pracovno-právnych pomerov.

Na trhu práce môžeme vidieť tých, ktorí sú zamestnaní (zamestnanci, ako fyzické osoby, ktoré vykonávajú prácu), zamestnávateľa, SZČO, členovia družstiev či zamestnanci v civilnom sektore. Tiež je tu skupina osôb, ktorí sú nezamestnaní, no aktívne si prácu hľadajú a tiež nezamestnaní, ktorí si ale prácu nehľadajú (tzv. ekonomicky neaktívne obyvateľstvo).

Mieru neschopnosti hospodárstva využívať všetky zdroje práceschopného obyvateľstva, ktoré má k dispozícii, vyjadrujeme ako mieru nezamestnanosti. Miera nezamestnanosti patrí k dôležitým ukazovateľom výkonnosti národného hospodárstva. Percentuálna miera nezamestnanosti sa vypočíta ako pomer počtu nezamestnaných osôb, ktoré sa aktívne snažia získať zamestnanie a sú schopní to preukázať, a celkového počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva vyjadrený v percentách.

Štatistika nezamestnanosti Slovenska za rok 2022:

- **Miera evidovanej nezamestnanosti: 5,90 %** (6,76 % v decembri 2021).
- **Počet disponibilných uchádzačov o zamestnanie: 160 204** (182 760 v decembri 2021).
- **Celkový počet evidovaných uchádzačov : 178 143** (200 225 osôb v decembri 2021).
- **Počet voľných pracovných miest: 81 699** : najviac BA kraj - 26 989 miest (podiel 33,03 %), najmenej miest bolo v KE kraj - 3 193 (podiel 3,91 %).

Miera evidovanej nezamestnanosti na konci roku 2022 v Trenčianskom kraji dosiahla hodnotu 3,69%. Miera evidovanej nezamestnanosti na úrovni okresu Partizánske dosiahla v tomto období hodnotu 3,95.

Tab. č. 10 : Počet evidovaných uchádzačov/ čiek o zamestnanie v okrese Partizánske za roky 2018-2022

Okres		2018	2019	2020	2021	2022
Partizánske	Počet evidovaných uchádzačov	917	980	1460	1015	1049
	Počet evidovaných uchádzačiek	485	569	791	560	574
	Spolu	1402	1549	2251	1575	1623

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

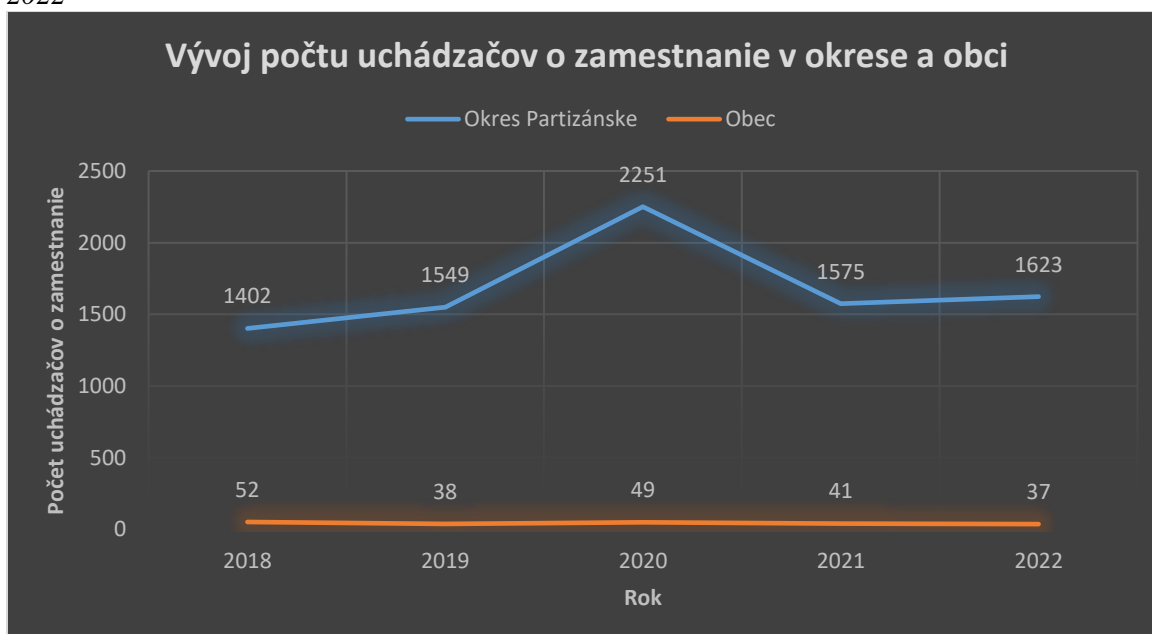
Tab. č. 11 : Počet evidovaných uchádzačov/ čiek o zamestnanie v obci Veľký Klíž za roky 2018-2022

Veľký Klíž		2018	2019	2020	2021	2022
Počet evidovaných uchádzačov		34	24	34	26	23
Počet evidovaných uchádzačiek		18	14	15	15	14
Spolu		52	38	49	41	37

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

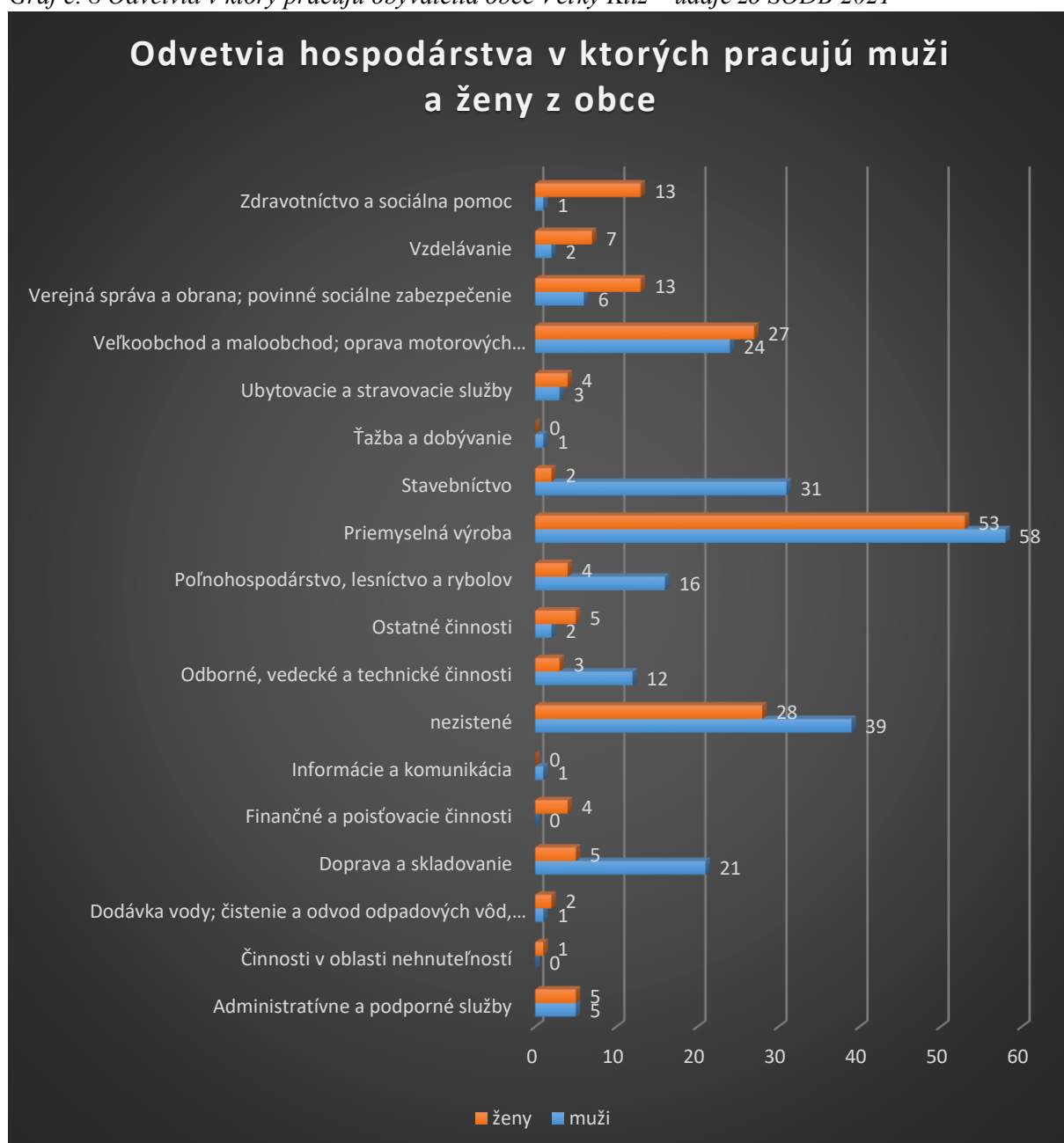
Za celý rok 2022 klesol o počet uchádzačov o prácu o 22 082 osôb, teda o viac ako 11,03 %. V porovnaní so začiatkom roka bolo v evidencii uchádzačov podstatne menej aj ľudí nezamestnaných viac ako 12 mesiacov, občanov starších ako 50 rokov, či mladých vo veku do 29 rokov. Počet voľných pracovných miest sa pritom v decembri medziročne zvýšil o viac ako 10-tisíc a dosiahol hodnotu 81 699. (Zdroj: www.employment.gov.sk)

Graf č. 7: Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v okrese Partizánske a v obci Veľký Klíž r. 2018-2022

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Miera evidovanej nezamestnanosti v obci Veľký Klíž v prvej polovici roku 2023 bola na úrovni 2,06 %. V snahe o zníženie nezamestnanosti obec aktívne participuje aj v projektoch vyhlásených ústredím ÚPSVaR pri vytváraní dočasných pracovných miest. Obec spolupracuje rovnako aj pri aktívnej politike trhu práce. Obec dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác a malých obecných služieb, najmä na údržbu verejných priestranstiev.

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

A.1.6 Hospodárska základňa

Ekonomicko-hospodárska charakteristika regiónu

Ekonomický potenciál Trenčianskeho samosprávneho kraja predstavuje spolupôsobenie v kraji sa nachádzajúceho kapitálu, ľudských zdrojov a prírodných daností za účelom výroby produkcie, poskytovania služieb. Hospodársky rozvoj jednotlivých okresov Trenčianskeho kraja má osobitné regionálne špecifiká. Dôvodom je rozdielna ekonomická základňa okresov, rozdielna vybavenosť územia infraštruktúrou, rozdielne prírodné podmienky. Okres Partizánske je dlhodobo spájaný s ekonomickou úrovňou nižšiu ako je priemer Slovenska.

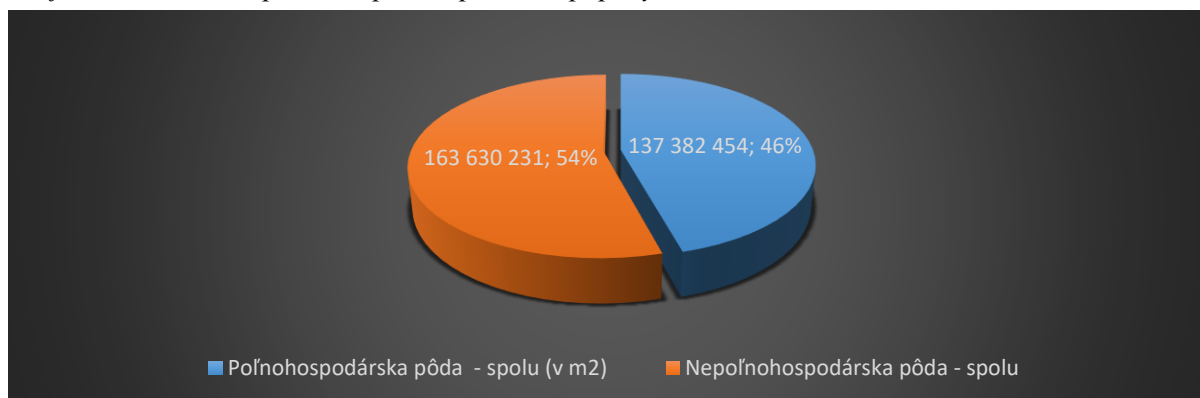
Z priemyselných odvetví je v okrese Partizánske rozvinutý obuvnícky priemysel, v menšej miere kožiarsky priemysel, výroba stavebných hmôt a stavených prvkov a strojársky priemysel.

Niektoré obce okresu Partizánske sú spájané aj s ekonomikou a hospodárstvom okresu Topoľčany, nakoľko s ním tvoria geografickú hranicu. V tomto okrese dominuje potravinársky a drevospracujúci priemysel, elektrotechnický, odevný a textilný priemysel.

Pôdohospodárska charakteristika regiónu a obce

Nehnutelnosti v pôdohospodárstve sa členia podľa druhov pozemkov (kultúr) na poľnohospodársku pôdu a nepoľnohospodársku pôdu. Pri poľnohospodárskej pôde rozoznávame pozemky a to : orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady, záhrady a trvalé trávne porasty. Pri nepoľnohospodárskej pôde rozoznávame pozemky: lesný pozemok, vodná plocha, zastavaná plocha a nádvorie, ostatná plocha. V grafe nižšie môžeme vidieť rozdelenie poľnohospodárskej a nepoľnohospodárskej pôdy v okrese Partizánske za rok 2022. Jeho celková výmera bola 301 012 685 m², pričom v okrese prevažuje pôda využívaná na nepoľnohospodárske účely.

Graf č. 9: Rozdelenie poľnohosp. a nepoľnohosp. pôdy v okrese Partizánske za rok 2022

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Celková výmera pôdy obce Veľký Klíž za rok 2022 bola : 42 404 963 m². V tabuľkách nižšie sú uvedené výmery v m² jednotlivých typov poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych druhov pôdy v obci za rok 2022.

Tabuľka č. 12: Rozdelenie poľnohospodárskej pôdy obce Veľký Klíž

Celková výmera územia obce	Poľnohospodárska pôda SPOLU	Orná pôda	Chmeľnica	Vinica	Záhrada	Ovocný sad	Trvalý trávny porast
42 404 963	7 555 847	4 956 329	0	0	440 805	0	2 158 713
100%	17,82%	11,68%	0%	0%	1,04%	0%	5,09%

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Tabuľka č. 13: Rozdelenie nepoľnohospodárskej pôdy obce Veľký Klíž

Celková výmera územia obce	Nepoľnohospodárska pôda SPOLU	Lesný pozemok	Vodná plocha	Zastavaná plocha a nádvorie	Ostatná plocha
42 404 963	34 849 116	33 764 249	141 087	624 200	319 580
100%	82,18%	79,62%	0,33%	1,47%	0,75%

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Ekonomicko-hospodárska charakteristika obce

Na území obce Veľký Klíž sa nenachádzajú žiadni zamestnávateľia. Na území obce tiež prebieha poľnohospodárska výroba. Je situovaná v areáli družstva Agrocoop Klátova Nová Ves. Sústreďí sa hlavne na živočíšnu výrobu.

Tabuľka č. 14: Právnické osoby v obci Veľký Klíž

	2018	2019	2020	2021	2022
Právnické osoby spolu	11	12	18	20	19
Právnické osoby ziskové	4	6	12	11	12
Právnické osoby neziskové	7	6	6	9	7

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Tabuľka č. 15: Fyzické osoby v obci Veľký Klíž

	2018	2019	2020	2021	2022
Fyzické osoby - podnikatelia (osoby)	60	67	64	68	75
Živnostníci	58	64	59	65	73

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

A.1.7 Občianska vybavenosť

Občianska vybavenosť miest a obcí je častokrát rozhodujúci faktor, vďaka ktorému sa občania rozhodujú či v danom meste, obci chcú bývať, alebo sa presťahujú na miesto, kde je občianska vybavenosť širšia a dostupnejšia. Pod občianskou vybavenosťou si môžeme predstaviť služby v oblasti školstva, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti, obchodu, športu, kultúry, ubytovania a stravovania.

ŠKOLSTVO

V obci Veľký Klíž sa nachádzajú nasledovné školské zariadenia, ktoré prevádzkuje obec:

- materskú školu,
- základnú školu 1.- 4. ročník.

Tabuľky nižšie uvádzajú kapacitné a personálne obsadenie jednotlivých zariadení za obdobie od školského roku 2016/2017.

Tabuľka č. 16: Základné údaje o MŠ

Školský rok	Počet detí	Kapacita MŠ	Počet pedagogických zamestnancov	Počet THP	Počet tried v MŠ
2016/2017	29	30	3	1	2
2017/2018	30	30	3	1	2
2018/2019	30	30	3	1	2
2019/2020	24	30	3	1	2
2020/2021	29	30	3	1	2
2021/2022	27	30	3	1	2
2022/2023	27	30	3	1	2

Zdroj: OcÚ Veľký Klíž, vlastné spracovanie

Tabuľka č. 17: Základné údaje o ZŠ

Školský rok	Počet detí	Kapacita ZŠ	Počet pedagogických zamestnancov	Počet THP	Počet tried v ZŠ
2016/2017	20	50	3	1	2
2017/2018	25	50	3	1	2
2018/2019	27	50	3	1	2
2019/2020	23	50	3	1	2
2020/2021	25	50	3	1	2
2021/2022	20	50	4	1	2
2022/2023	25	50	4	1	2

Zdroj: OcÚ Veľký Klíž, vlastné spracovanie

Materská škola sa nachádza v časti Klížske Hradište. Má vlastnú jedáleň s kuchyňou, kde sa varia obedy aj pre žiakov a zamestnancov základnej školy, pre seniorov v obci a pracovníkov obecného úradu. Pravidelné investície obce do budovy ju udržiavajú v dobrom stave. Na dvore materskej školy sa nachádzajú prvky na hru detí -niektoré sú v nevyhovujúcom stave a tiež trávnatá plocha. Do budúcnosti sa zvažuje revitalizácia a úprava areálu materskej školy.

V obci sa nachádza základná škola pre žiakov 1.-4. ročníka, ktorá je situovaná na okraji obce. Aj napriek tomu, že obec školu má, niektoré deti navštevujú základné školy v obci Klátova Nová Ves, resp. v okresnom meste Partizánske.

ZDRAVOTNÍCTVO

Služby v oblasti zdravotníctva a ich dostupnosť sa vzhľadom na nízke personálne stavy v tomto odvetví stávajú problémom. Ľudia musia za lekármi, do nemocníc či za liekmi cestovať aj desiatky kilometrov. Dostupnosť zdravotníckych služieb v obciach pre občanov je preto veľkým pozitívom.

V súčasnosti sa na území obce nenachádza žiadna lekáreň, samostatná ambulancia praktického lekára pre deti a dorast, ani stomatologická ambulancia. V obci sa nenachádza zdravotné stredisko. Najbližšiu špecializovanú zdravotnícku starostlivosť a nemocničné služby poskytuje nemocnica v Partizánskom, ktorá je vzdialená 20 km.

SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

V súčasnosti, vzhľadom na celospoločenský jav, ktorým je starnutie populácie, sa otázka poskytovania sociálnej starostlivosti stala aktuálnou vo väčšine obcí. Či už ide o novozriadené zariadenia poskytujúce sociálnu starostlivosť alebo neustále navyšovanie kapacít už existujúcich zariadení. V obci Veľký Klíž sa nenachádzajú zariadenia poskytovateľov sociálnych služieb. Obec neposkytuje služby v oblasti sociálnych služieb.

ŠPORT A KULTÚRA

Zariadenia určené na rozvoj športu, pohybových aktivít a kultúry sú síce doplnkovými zariadeniami, no v posledných rokoch sa tešia zvýšenej návštevnosti a popularite. Tiež ich obmedzené fungovanie v čase pandémie COVID-19 znovu naštartovalo návštevnosť a záujem ľudí aj o túto sféru života.

V rámci športovísk je k dispozícii pre občanov futbalové ihrisko a detské ihrisko. V obci sa tiež nachádza skanzen Starý Klíž. Kultúrne podujatia sa najčastejšie organizujú v kultúrnom dome.

OBCHOD A SLUŽBY

V obci sa nachádzajú dve predajne potravín: COOP Jednota a Vojtech Šelmeci – potraviny, jedna predajňa so zmiešaným tovarom. Poštové služby v obci zabezpečuje Slovenská pošta, pobočka Veľký Klíž. V obci sa ďalej nachádzajú dve pohostinstvá.

UBYTOVANIE A STRAVOVANIE

K potenciálom rozvoja obce patria zariadenia verejného stravovania, ako sú reštaurácie, pohostinstvá, bufety, bistrá, motoresty, hotely a iné. V obci Veľký Klíž sa takéto zariadenia nenachádzajú.

V rámci poskytovania ubytovacích služieb sa v obci nachádza Chata Prameň a chata Kamenta.

A.1.8 Kultúra, spoločenské aktivity a neziskový sektor

Oblasť kultúry neodmysliteľne patrí k životu v obci. Či sa už bavíme o kultúre hmotnej alebo nehmotnej, obe majú pre obyvateľov miest a obcí veľký význam. Plnia funkciu vzdelávaciu, výchovnú, sociálnu, zábavnú, atď.

V obci Veľký Klíž sú evidované nehnuteľné národné kultúrne pamiatky (ďalej len „NKP“)

-kostol r. k. sv. Michala, pútnický, renesančný, zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR (ďalej len „ÚZPF“) pod číslom 182/1, na pozemku parc. č. 1370, k. ú. Veľký Klíž

-kostol r. k. sv. Michala, románsky, zapísaný v ÚZPF pod číslom 184/1, nachádzajúci sa na miestnom cintoríne na parcele č. 29/3 k. ú. Veľký Klíž

-kaplnka r. k. sv. Jána Nepomuckého, pútnická, baroková, zapísaná v ÚZPF pod číslom 183/1, nachádzajúca sa na parcele č. 1370 v k. ú. Veľký Klíž

Na uvedené národné kultúrne pamiatky sa vzťahuje ustanovenie zákona NR SR č. 49/ 2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov a sú predmetom pamiatkového záujmu a ochrany s jeho bezprostredným okolím.

Obr. č. 3 : Kostol sv. Michala

Zdroj: www.wikipedia.org

V zmysle § 27 ods. 2 pamiatkového zákona, nemožno v bezprostrednom okolí kultúrnej pamiatky vykonávať stavebnú činnosť ani inú činnosť, ktorá by mohla ohroziť pamiatkové hodnoty kultúrnych pamiatok. Bezprostredné okolie je priestor v okruhu desiatich metrov od nehnuteľnej kultúrnej pamiatky (desať metrov sa počíta od obvodového plášťa stavby, ak nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou je stavba alebo od hranice pozemku, ak je nehnuteľnou kultúrnou pamiatkou pozemok).

V zmysle ustanovenia § 14 ods. 4 pamiatkového zákona, môže obec rozhodnúť o utvorení a odbornom vedení evidencie pamätihodností obce. Do evidencie pamätihodností obce je možné zaradiť okrem

hnutelných vecí a nehnuteľných vecí aj kombinované diela prírody a človeka, historické udalosti, názvy ulíc, zemepisné a katastrálne názvy, ktoré sa viažu k histórii a osobnostiam obce. Základom tejto evidencie by mala byť dôkladná fotodokumentácia a základný opis obsahujúci umiestnenie, lokalizáciu, techniku, materiál prípadne iné známe skutočnosti. Bližšie informácie o vedení evidencie pamätihodností sú uverejnené na internetovej stránke MK SR: www.culture.gov.sk

V katastrálnom území obce Veľký Klíž sa nenachádzajú archeologické lokality zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR. Napriek tomu je pri akýchkoľvek zemných prácach možné narušenie doposiaľ nepreskúmaných archeologických lokalít. Z tohto dôvodu môže byť podmienkou pre vydanie stavebného povolenia jednotlivých akcií v jednotlivých stavebných etapách realizácie a uplatňovania územného plánu v praxi, kde by mohli byť narušené archeologické situácie resp. nálezy, zabezpečenie archeologického výskumu.

KPÚ Trenčín podľa § 41 ods. 4 pamiatkového zákona v spolupráci s príslušným stavebným úradom zabezpečuje podmienky ochrany archeologických nálezísk v územnom a stavebnom konaní.

Podmienkou pre vydanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia bude vydanie záväzného stanoviska podľa § 30 ods. 4 pamiatkového zákona

KPÚ Trenčín podľa § 36 ods. 3 môže rozhodnúť o povinnosti vykonať archeologický výskum aj na mieste stavby alebo inej hospodárskej činnosti, ktoré nie je evidovaným archeologickým náleziskom podľa § 41 ods. 1, ak na tomto mieste dôvodne predpokladá výskyt archeologických nálezov.

Ku kultúre v obci tiež neodmysliteľne patria aj podujatia, ktoré sa v obci pravidelne organizujú (či už ich organizuje obec, občianske združenia, podnikatelia, či iní organizátori). Medzi takéto podujatia patria: divadlo, fašiangový sprievod, Deň matiek, MDD, Úcta k starším, uvítanie detí do života, Mikuláš, Futbalový turnaj o pohár starostu obce, stavenie mája, kladenie vencov, letné kino.

V obci sa nachádza kultúrny dom s kapacitou 120 osôb. Je využívaný na obecné aj súkromné akcie, tiež tu nájdeme skanzen Starý Klíž.

Na území obce tiež pôsobia viacero združení, klubov, spolkov s rôznym predmetom zamerania. Podľa zoznamu dostupného na stránke Ministerstva vnútra Slovenskej republiky na území obce Veľký Klíž pôsobia nasledovné organizácie:

- Kone pre zdravie,
- Občianske združenie Naša dedina Veľký Klíž,
- O.Z. KRAČINY,
- Urbárska spoločnosť obce Veľký Klíž,
- Občianske združenie Klížania,
- Lesná spoločnosť Plešovica II. Veľký Klíž,
- Obecný športový klub Veľký Klíž,
- Starý Klíž,
- Poľovnícke združenie Vrch Hora,
- O.Z. Tu žijeme - HIC VIVO.

V obci pôsobia ďalej individuálni včelári, rovnako individuálne rybári, ktorí sa svojou činnosťou zasluhujú o ochranu prírody, jej zveľaďovanie a vzdelávanie mladej generácie.

O podujatiach v obci a jej okolí a iných aktualitách sa môžu obyvatelia dozvedieť z webovej stránky: www.velky-kliz.sk, ktorú má obec zriadenú a kde sa dozvedia dôležité informácie z diania v obci. Naďalej v obci prebieha informovanie občanov aj klasickou formou – na vývesnej tabuli umiestnenej

pri obecnom úrade a prostredníctvom obecného rozhlasu. Jeho ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu. Vedenie rozhlasu je vzdušné .

Obec pravidelne vydáva takmer 30 rokov mesačník s názvom Nový Clus. Vychádza v náklade 280 ks. Je distribuovaný takmer do každej domácnosti v obci, tiež rodákovi na základe ich objednávky a je tiež dostupný na obecnom úrade a na stránke obce.

A.1.9 Bývanie a bytový fond

Jednou zo základných ľudských potrieb je aj potreba bývania. Ako ľudia bývajú často odráža celkový stav a stupeň sociálno- ekonomickej vyspelosti krajiny. Kvalita bývania a jeho dostupnosť sú ukazovatele, ktoré sa spájajú s celkovou životnou úrovňou občanov. Možnosti bývania, jeho kvalita, rozsah sú priamo úmerné ekonomickým možnostiam jednotlivcov. V intenciách trhovej ekonomiky si tak za obstaranie bývania zodpovedá občan, jednotlivec. Poznáme niekoľko typov bývania:

1. Vlastnícke – v osobnom vlastníctve,
2. Sociálne – bývanie pre znevýhodnené skupiny občanov,
3. Súkromné nájomné- prenájom bytov za účelom zisku .

Budovy môžu plniť rôzne funkcie a slúžiť na viaceré účely. Rodinné domy a bytové domy prevažne slúžia na bývanie, no niektoré sú využívané aj ako firemné priestory. Polyfunkčné objekty plnia viacero funkcií a môžeme v nich nájsť priestor na bývanie ale aj na podnikanie. V súčasnej dobe sa často hovorí o nedostatku nájomných bytov, nakoľko obstaranie si bývania do súkromného vlastníctva je ekonomicky čím ďalej náročnejšie.

V grafe nižšie môžeme vidieť prehľad počtu domov v obci Veľký Klíž známe zo Sčítania obyvateľov domov a bytov z roku 2021 podľa ich typu. V obci sa nachádzajú prevažne rodinné domy . Podľa obdobia výstavby sa ich najviac postavila od roku 1919 do roku 1980.

Graf. č. 10 : Typy domov v obci na základe Sčítania obyvateľov domov a bytov z roku 2021

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

A.1.10 Dopravná a technická infraštruktúra, cestovný ruch

Dopravná a technická infraštruktúra je neodmysliteľnou súčasťou každodenného života. Ich úroveň, kvalita a vyspelosť určuje celkovú kvalitu života občanov v obci. Kvalitná, dostatočná dopravná a technická infraštruktúra umožňuje občanom rýchlejší a bezpečnejší presun za prácou, domov aj za zábavou a zároveň pomáha rýchlejšie a efektívne získať informácie či vykonávať prácu.

DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Obec Veľký Klíž sa nachádza v juhovýchodnej časti okresu Partizánske mimo ťažiskových oblastí osídlenia a hlavných rozvojových a urbanizačných osí, avšak na historicky významnej trase spájajúcej Požitavie a Ponitrie. Dnes túto trasu reprezentujú cesta II. triedy č. II/511 Bajč – Zlaté Moravce – Veľké Uherce a cesta III. triedy III/06449 Skýcov – Bošany. Obec Veľký Klíž má z hľadiska dopravnej dostupnosti polohu mimo dopravných koridorov nadregionálneho, resp. regionálneho významu.

Obcou Veľký Klíž prechádza cesta III/064050, ktorá zabezpečuje napojenie obce na celoštátnu a regionálnu dopravnú sieť:

- cesta III/06449 (križovatka ciest III/06449 x III/064050) je vzdialená cca 2,2 km od obce Veľký Klíž
- cesta I/64 (križovatka cesty I/64 v obci Chynorany) najbližšia cesta 1. triedy je vzdialená cca 13,1 km od obce Veľký Klíž
- železnica – traťový úsek č. 140, železničná stanica Bošany je vzdialená cca 12,4 km od obce, železničná stanica Chynorany, kde zastavujú aj rýchliky je vzdialená cca 12,8 km od obce Veľký Klíž.

V intraviláne obce plní cesta funkciu zbernej komunikácie. Cestnú sieť na území obce tvoria miestne komunikácie o dĺžke 6,7 km. Značná časť všetkých miestnych komunikácií je v nevyhovujúcom stave.

Vzhľadom na nárast počtu áut obec začala pociťovať problémy s parkovaním vodičov na miestach, ktoré nie sú na to určené, s parkovaním popri a na chodníkoch a na iných miestach, kde môže takto zaparkované auto spôsobiť problémy. V súčasnej dobe obec disponuje parkovacími plochami pri materskej škole, v priestore KD pod kostolom. Počet parkovacích miest považujeme za dostatočný.

V obci sa nenachádza čerpacia stanica. Najbližšia čerpacia stanica sa nachádza v obci Bošany, ktorá je vzdialená 9 km. Vodičom nie je v obci k dispozícii autoservis, pneuservis aj autoumyváreň. V obci sa nenachádza dobíjacia stanica na elektromobily.

Tabuľka č. 18: Stav objektov na miestnych komunikáciách

	Dĺžka komunikácií (km)	Plocha (m ²)
Cestné komunikácie I. – III. triedy spolu	5,52	-
Z toho		
I. triedy	-	-
II. triedy	-	-
III. triedy	5,52	-
Miestne komunikácie	-	16 619
Námestia	-	1600
Parkoviská	-	-

Zdroj: obecný úrad Veľký Klíž, vlastné spracovanie

Železničná doprava

Železničná doprava v obci nie je lokalizovaná. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v obci Bošany, ktorá je vzdialená 9 km.

Autobusová doprava

Autobusovú dopravu v obci zabezpečuje SAD Prievidza a. s. Obec má spojenie s Partizánskym, Topoľčanmi a tiež so susednými obcami. V obci sa nachádzajú 3 zastávky a dopravné spojenie obce je v pracovných dňoch dostačujúce. Počas sviatočných a víkendových dní je nedostačujúce.

Cyklo doprava

V oblasti cyklo dopravy sú v obci vybudované a vyznačené cyklistické trasy. Jedná sa o trasu číslo 2903 (Partizánske – Ondrej chata – Hlboké – Vrchhora – Klížske Hradište – Brodzany – Partizánske). Jej celková dĺžka je 25,0 km. Ďalšou trasou v katastri obce je trasa číslo 5105 (Topoľčianky - Hostie - Skýcov - Vrchhora). Jej celková dĺžka je 23,3 km. Zeleno značená cyklotrasa začína v turisticky atraktívnom prostredí obce Topoľčianky v Nitrianskom kraji a končí na Vrchhore.

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

VODOVOD

Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou je zabezpečené verejným vodovodom, vodovod je spoločný pre obce Veľký Klíž a Ješkova Ves. Do prevádzky bol odovzdaný v roku 1969. Vybudovaný vodovod má kapacitu 8 l.s⁻¹, príslušenstvo tvoria 2 vodné zdroje vody o výdatnosti 5-6 l.s⁻¹, kapacita čerpacej stanice je 7 l.s⁻¹, vodojem 2 x 150 m³. Aktívny je iba jeden vodný zdroj HK1.

KANALIZÁCIA

Obec nemá vybudovanú splaškovú kanalizačnú sieť. Tekutý komunálny odpad z domácností a objektov občianskeho vybavenia je riešený vypúšťaním do žump, ktoré často nie sú vo vyhovujúcom stave. Niektoré domy majú súkromné čistiarne odpadových vôd. Obec má vypracovanú projektovú dokumentáciu „Veľký Klíž a Ješkova Ves – kanalizácia a ČOV“. Projektová dokumentácia rieši odvádzanie a čistenie odpadových vôd kanalizáciou na čistiareň odpadových vôd. Z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov sa uvedená investícia doteraz nerealizovala.

PLYNOFIKÁCIA

Obec Veľký Klíž je komplexne plynofikovaná. Plynofikácia obce bola uskutočnená v roku 2000.

ENERGETIKA A ENERGETICKÉ ZARIADENIA

V obci Veľký Klíž je uskutočnená elektrifikácia v celom území. Zásobovanie je na úrovni vysokého napätia normalizovaným 22 kV napätím, z odbočky na vedení č.239, ktorá spája transformátorovú stanicu 110/22 kV Partizánske s elektrickou rozvodňou 22 kV pri závode v Bošanoch. Táto rozvodňa je pripojená 22 kV vedeniami č. 257 a 331 na transformátorovú stanicu 110/22 kV Topoľčany. V obci sa nachádzajú 3 trafostanice. Verejné osvetlenie je v počte 89 ks svietidiel umiestnených na betónových

stĺpoch. Na osvetlenie sa používajú úsporné žiarivkové svietidlá (LV Modus 1 x 36 W, príp. 2 x 36 W, žiarivky PL/L).

TELEKOMUNIKAČNÉ ZARIADENIA

Z hľadiska telekomunikačnej siete patrí obec Veľký Klíž do uzlového telefónneho obvodu Topoľčany. Automatická telefónna ústredňa je umiestnená v budove pošty a zaisťuje miestnu telefónnu sieť aj pre susednú obec Ješkova Ves. Pokrytie signálmi mobilných operátorov sa oproti predchádzajúcemu obdobiu zlepšilo a možno ho hodnotiť ako dobré.

CESTOVNÝ RUCH

Rekreačný potenciál obce Veľký Klíž spočíva v existencii jedinečných kultúrno-historických pamiatok (bývalý benediktínsky kláštor, zachovaný románsky kostolík), ktoré sa nachádzajú priamo v obci a v pešej turistike a lesoturistike. V obci prevažuje krátkodobá rekreácia s celoročným využitím. Ubytovacie služby v obci poskytuje Urbárska spoločnosť Veľký Klíž v chate Prameň s celkovou ubytovacou kapacitou 19 lôžok a chata Kamenta s ubytovacou kapacitou 20 lôžok. Je možné ubytovať sa aj v súkromí. V obci sa nachádza farma s jazdiarňou.

V širšom okolí obce je nasledovný turisticko-rekreačný potenciál: poznávací turizmus v regióne miest Trenčín a Nitra, kúpeľno-relaxačné pobyty v Bojniciach a v Piešťanoch, termálne kúpele v Malých Bieliciach. Pre turistiku v prírodných lokalitách je vysoký potenciál v pohorí Trábeč s bohatou ponukou jedinečných prírodných zaujímavostí, poľovných atrakcií, turistických a cykloturistických trás, zámok a zoológická záhrada Bojnice, aerošport v Partizánskom a v Prievidzi, zubria obora v Topoľčiankach a kultúrno-historické pamiatky v blízkom okolí, ako sú kaštiele Topoľčianky, Brodzany, Oponice, Šimonovany a Čereňany.

A.1.11 Štruktúra samosprávy a hospodárenie obce

Hospodárenie a rozpočtová situácia obce

Realizáciou koncepcie fiškálnej decentralizácie samospráv, ktorá začala platiť v roku 2005, sa výrazne zmenilo financovanie obcí. Reforma priniesla prechod od poskytovania dotácií samospráve zo štátneho rozpočtu k financovaniu kompetencií prostredníctvom daňových príjmov. Nový systém priniesol väčšiu voľnosť pri nakladaní s financiami v obecnom rozpočte, no súčasne so sebou priniesol aj vyššie nároky na finančné riadenie obce.

Pôvodný systém, ktorý bol postavený na financovaní obce podľa počtu jej obyvateľov nahradil systém, ktorý sa skladá zo 4 kritérií pre určenie podielu obce na výnose dane z príjmov: *počet obyvateľov s trvalým pobytom v obci, veľkostný koeficient, počet detí, ktoré v obci chodia do štátnych predškolských a školských zariadení a počet obyvateľov v dôchodkovom veku*. Obec ďalej získala väčšie právomoci v oblasti miestnych daní a poplatkov a pri určovaní sadzieb dane z nehnuteľností.

Obec mala v roku 2021 k dispozícii príjmy vo výške 661 435 Eur. Najväčšiu časť príjmov tvorili daňové príjmy. Výdavky obce za ten istý rok predstavovali sumu 630 804 Eur. Najviac financií obec vynaložila na vzdelávanie a všeobecné verejné služby.

Vzhľadom na aktuálnu situáciu a financovanie základných nevyhnutných oblastí verejného života v obci rozpočet neposkytuje veľký priestor pre financovanie všetkých rozvojových zámerov. Je preto potrebné uchádzať sa aj o získanie externých zdrojov – súkromných investícií, grantov a príspevkov z podporných programov, najmä na realizáciu náročnejších investičných projektov.

Obec má vo vlastníctve viaceré nehnuteľnosti – verejné budovy, pozemky, predovšetkým plochy verejných priestranstiev. Obec nemá žiadne záväzky voči finančným inštitúciám, nie je zaťažená splátkami úverov.

V tabuľke č. 19 sa nachádza hodnotenie finančného zdravia v obci za rok 2021. Finančné zdravie obce vypovedá o tom, do akej miery je hospodárenie udržateľné a či obci hospodárenie spôsobuje, alebo nespôsobuje problémy. Finančné zdravie predstavuje číslo v intervale 0 (veľmi zlé) až 6 (výborné). Počíta sa na základe údajov za 4 po sebe idúce roky ako kombinácia piatich vybraných indikátorov finančnej stability : Celkového dlhu, dlhovej služby, záväzkov neuhradených 60 a viac dní po lehote splatnosti, záväzkov po splatnosti k príjmom a bilancia bežného účtu .

Celkové skóre finančného zdravia obce sa počíta ako vážený priemer zo skóre, ktoré dosiahla každá jedna z jeho piatich zložiek. Zložky majú rozdielnu váhu: celkový dlh (30%), dlhová služba (10%), bilancia bežného účtu (30%), záväzky po lehote splatnosti (15%), záväzky aspoň 60 dní po splatnosti (15%). Na výpočet skóre jednotlivých zložiek sa používa iný postup.

Celkový dlh - skóre za celkový dlh v rámci finančného zdravia je rovné skóre indikátoru finančnej stability za najnovší dostupný rok.

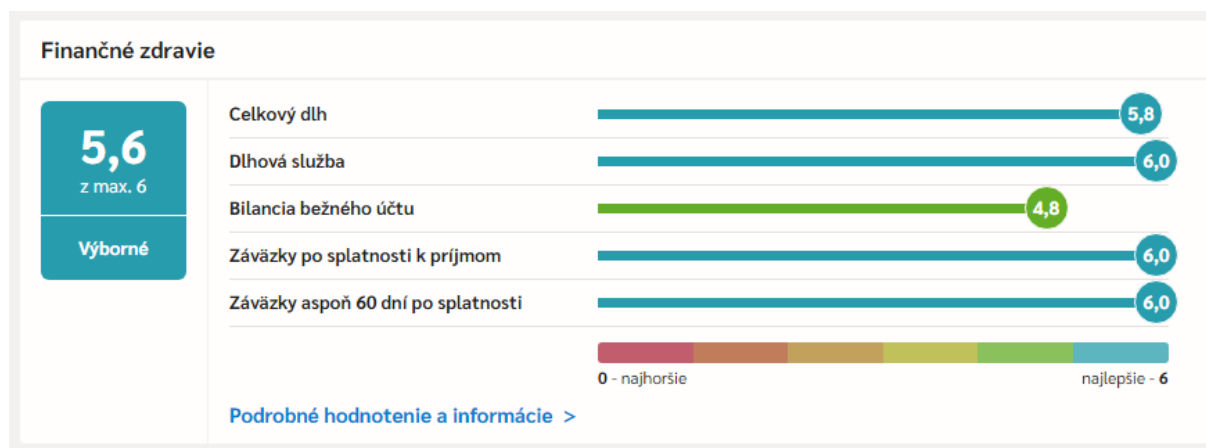
Dlhová služba - sa počíta v dvoch krokoch. V prvom kroku sa vypočíta vážený priemer hodnôt dlhovej služby za najnovší dostupný rok a tri roky, ktoré mu predchádzali, s váhami postupne 4,3,2 a 1. Ak nie je skóre za niektorý z rokov dostupné, príslušný rok sa neberie do úvahy. V druhom kroku sa pre túto priemernú hodnotu dlhovej služby vypočíta jej skóre v intervale 0 až 6, presne podľa metodiky pre výpočet skóre indikátora finančnej stability .

Bilancia bežného účtu - sa počíta v dvoch krokoch. V prvom kroku sa vypočíta vážený priemer hodnôt bilancie bežného účtu za najnovší dostupný rok a tri roky, ktoré mu predchádzali, s váhami postupne 4,3,2 a 1. Ak nie je skóre za niektorý z rokov dostupné, príslušný rok sa neberie do úvahy. V druhom kroku sa pre túto priemernú hodnotu bilancie bežného účtu vypočíta jej skóre v intervale 0 až 6, presne podľa metodiky pre výpočet skóre indikátora finančnej stability .

Záväzky po splatnosti k príjmom - sa počíta ako vážený priemer skóre indikátora finančnej stability za najnovší dostupný rok a tri roky, ktoré mu predchádzali, s váhami postupne 4,3,2 a 1. Ak nie je skóre za niektorý z rokov dostupné, príslušný rok sa neberie do úvahy.

Záväzky aspoň 60 dní po splatnosti - sa počíta ako vážený priemer skóre indikátora finančnej stability za najnovší dostupný rok a tri roky, ktoré mu predchádzali, s váhami postupne 4,3,2 a 1. Ak nie je skóre za niektorý z rokov dostupné, príslušný rok sa neberie do úvahy

Tab. č. 19 : Finančné zdravie obce Veľký Klíž

Zdroj: www.hospodarenieobci.sk

	Percentuálna hodnota indikátora	Hodnota skóre indikátora
Celkový dlh	3,4 %	5,8
Dlhová služba	0,0 %	6,0
Bilancia bežného účtu	11,1 %	4,2
Záväzky po splatnosti k príjmom	0 %	6,0
Záväzky 60 dní po splatnosti	0 %	6,0

Na základe hodnotenia finančného zdravia dosiahla obec známku výborné .

Štruktúra a činnosť miestnej samosprávy

Obecné zastupiteľstvo sa skladá z 7 poslancov, ktorý sa stretávajú na obecných zastupiteľstvách a tiež na stretnutiach jednotlivých komisií. Obec má zriadené nasledovné komisie:

Ekonomická a inventarizačná,
 Stavebná a životného prostredia,
 Kultúrna a športová,
 Komisia na ochranu verejného záujmu a verejného poriadku.

V obci je aj sídlo matričného úradu. Stavebný úrad obec nemá a tak spadá pod spoločný stavebný úrad, ktorý má sídlo v Partizánskom .

A.2 ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Kým vnútorné prostredie vychádza zo špecifikácii daného územia, vonkajšie prostredie predstavuje nadstavbu, ktorá zvonku pôsobí na územie a toto sa mu musí prispôsobovať. V širokom ponímaní ide hlavne o legislatívu určenú Európskou úniou a legislatívu Slovenskej republiky. Na ich základe a vzhľadom na ich existenciu sú tvorené aj rozvojové programy, stratégie, vízie, plány na štátnej úrovni – a od nich sa odvíjajú dokumenty na nižších stupňoch samosprávy.

Na základe legislatívnych rámcov a rôznych dokumentov, ktoré vytvárajú intencie žiaducich, oprávnených či možných projektov sú samosprávy čiastočne koordinované k podpore takých aktivít, projektov, ktoré pomôžu naplniť vízie strategických dokumentov.

Strategické dokumenty a koncepcie môžeme z hľadiska ich dosahu rozdeliť na dokumenty na medzinárodnej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni, pričom dokumenty na nižšej úrovni by mali byť v súlade s nadradenými dokumentmi. Touto previazanosťou sa zabezpečí napĺňanie strategických cieľov a priorít na všetkých úrovniach.

I. Medzinárodná úroveň: Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030, Partnerská dohoda SR 2021- 2027, Nízkoúhlíková stratégia rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do r. 2050

II. Národná úroveň: Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, operačné programy na využívanie EŠIF a ostatné odvetvové stratégie v oblasti dopravy, životného prostredia, sociálnej pomoci, zdravotníctva, školstva, cestovného ruchu, vidieka, atď.

III. Regionálna úroveň: PHSR TSK 2022- 2030, Územný plán Trenčianskeho kraja, Program odpadového hospodárstva Trenčianskeho kraja 2021 - 2025, Program rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií Trenčianskeho kraja 2021- 2027, a i.

IV. Miestna úroveň: PHSR obce, Územný plán obce, Integrovaná stratégia rozvoja územia/ Stratégia CLLD pre MAS Stredné Ponitrie, komunitné a sociálne plány obcí.

Aj tento dokument je strednodobým, strategickým dokumentom na základe ktorého sa bude môcť obec uchádzať o financie na realizáciu projektov a zároveň je to dokument, ktorý svojim charakterom a obsahom nadväzuje na dokumenty vyššej úrovne plánovania ako napr. :

1. Stratégia CLLD Miestnej akčnej skupiny Stredné Ponitrie,
2. Národné priority implementácie Agendy 2030,
3. Návrh Partnerskej dohody 2021- 2027,
4. Integrovaná územná stratégia TSK pre programové obdobia 2021- 2027,
5. Plán obnovy a odolnosti SR,
6. Program Slovensko 2021-2027,
7. Cyklostratégia TSK na roky 2016- 2030,
8. Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja SR do roku 2035.

Aby mohla obec naplniť ciele spomínaných dokumentov musela by mať dostatočné finančné zdroje aj kapacitu na realizáciu projektov, čo je samozrejme problém. Riziká a ohrozenia pri realizácii uvedených stratégií môžeme rozdeliť nasledovne:

1. **Ekonomické** – riziko nedostatku finančných prostriedkov na realizáciu plánovaných opatrení a tým splnenia cieľov a priorít
2. **Sociálne** – ohrozenie investície vplyvom nesúhlasného postoja verejnosti k plánovaným zámerom
3. **Technické** – ohrozenie investície vplyvom zložitého technického riešenia zámerov v lokalite
4. **Ekologické** – riziko negatívneho vplyvu plánovaných zámerov na životné prostredie
5. **Politické** – ohrozenie realizácie plánovaných zámerov vplyvom zmeny vedenia a priorít

Tieto faktory posudzuje tzv. STEEP analýza – v oblastiach identifikuje problémy a zámery na celoštátnej, národnej či nadnárodnej úrovni a ktoré svojím charakterom ovplyvňujú aj rozvoj na miestnej úrovni. Zmeny v spoločnosti sú neustálym procesom a tieto oblasti sa navzájom v procese zmeny ovplyvňujú. Ak chceme dosiahnuť trvalo udržateľný rozvoj obce, na základe STEEP analýzy musíme realizovať kroky k bodom: priaznivá demografická štruktúra obyvateľov obce, prosperujúce hospodárstvo využívajúce vnútorný potenciál a zdroje obce, dostatočné zabezpečenie služieb pre obyvateľstvo a starostlivosť o životné prostredie.

Tabuľka č. 20: STEEP analýza

Sociálne faktory	Technologické faktory	Ekonomické faktory	Ekologické faktory	Politické faktory
Starnutie populácie – nižší podiel detí/ vyšší podiel seniorov	Dostupnejšia technológia a technika	Finančné zdroje na rozvoj krajiny /regiónu, /obce	Globálne otepľovanie- nepriaznivé a extrémne prejavy počasia	Legislatívne posilňovanie kompetencií samosprávy
Odchod produktívneho obyvateľstva do zahraničia	Informatizácia spoločnosti - dostupnejšie informácie	Trh práce v krajine/ regióne/ obci	Znečistenie životného prostredia- vody , pôdy, ovzdušia,..	Legislatívna na zabezpečenie vyšších príjmov do štátneho rozpočtu
Zmeny postojov a správania obyvateľstva	Kontakt s verejnosťou za pomoci technológie – elektronizácia verejnej správy	Hospodársky vývoj v krajine/ regióne/ obci	Úbytok a znehodnotenie pôdy – úbytok lesov, rozširovanie púští	Zmena vlády, vedenia obce ako výsledok volieb
Zmena životného štýlu- rýchle životné tempo nárast patologických javov, ...	Úspora času vďaka novej technológii	Vplyv daňovej politiky	Nárast objemu odpadu a problém s jeho likvidáciou či skladovaním	Znižovanie verejných výdavkov
Zmena životného štýlu- návrat k tradíciám, zdravému životnému štýlu, zdravej strave	Vyššie nároky na obsluhu a technickú gramotnosť	Podpora podnikania zo strany štátu	Možnosť obnovy ŽP- legislatíva na ochranu životného prostredia	
Oslabovanie tradičných ľudových hodnôt - nárast rozvodovosti, pokles sobášnosti		Miera inflácie	Nové spôsoby spracovania a separovania odpadu	

Zdroj: *vlastné spracovanie*

Problémom z hľadiska vonkajšieho prostredia sa zdá najmä nadmerná byrokracia v oblasti samosprávy a prípravy či implementácie projektov, ktorých cieľom je rozvoj regiónu, obce. Problémom je tiež zdĺhavý proces prípravy a kontroly či následnej refundácie výdavkov projektu.

Neustále sa mení legislatíva do procesu tiež prináša viacero problémov, z ktorými sa musia samosprávy vysporiadať. Akýkoľvek faktor pôsobiaci zvonku môže mať pozitívne ale aj negatívne účinky na rozvoj regiónu, obce.

A.3 ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

Vnútročné aj vonkajšie prostredie sú dôležitým ukazovateľom a aj vstupným faktorom pri akejkoľvek tvorbe plánu, vízie, stratégie. Pri správnom zhodnotení a využití potenciálu na jednej aj druhej strane môže obec dosiahnuť želaný rozvoj a naplniť tak ciele, ktoré si stanovila na poli rôznych oblastí. To, či sa podarilo potenciál využiť a ako na tom v skutočnosti obec je už predstavuje reálny stav územia. Na jeho lepšiu identifikáciu môže slúžiť aj tzv. SWOT analýza.

A.3.1 SWOT analýza

SWOT analýza predstavuje metódu na základe ktorej vieme získať celostný pohľad na situáciu obce – na jej silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia rozvoja. Na základe SWOT analýzy možno presnejšie definovať najvhodnejšie ciele, ktoré by zúžitkovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká. Pomáha tiež identifikovať prioritné oblasti, na rozvoj ktorých sa treba orientovať.

Okrem analýz stavu daného územia je predmetom

záujmu aj okolité prostredie, indukujúce pozitívne alebo negatívne vplyvy. Na základe toho sa SWOT analýza člení na analýzu interného prostredia a analýzu externého prostredia.

V SWOT analýze rozlišujeme pozitívne a negatívne faktory. Pozitívne faktory (silné stránky a príležitosti) predstavujú faktory indukujúce rozvojové procesy. Negatívne faktory (slabé stránky a ohrozenia) naznačujú problémy – disparity.

Silné stránky	S	Slabé stránky	W
tichá a pokojná lokalita na bývanie, pekné prírodné prostredie a okolie obce		nedostatok služieb (najmä zdravotníckych)	
zachovaný vidiecky charakter obce		poloha obce mimo hlavných dopravných uzlov a ciest	
existencia ubytovacích zariadení v obci		nedostatok pracovných príležitostí v obci	
nízka kriminalita		chýbajúca kanalizácia	
vhodné podmienky pre cykloturistiku a pešiu turistiku		chýbajúce chodníky v obci	
takmer kompletná technická infraštruktúra		nedostatočná propagácia a marketing cestovného ruchu	
rozvinutá spolková činnosť, aktívne občianske združenia		zlý stav miestnych komunikácií	
historické pamiatky		nepriaznivá demografická situácia	
pravidelné vydávanie obecných novín		chýbajúci zberný dvor, kompostáreň	
Príležitosti	O	Ohrozenia	T
blízkosť centier cestovného ruchu (Partizánske, Bánovce nad Bebravou)		nedostatok verejných financií na rozvojové a investičné projekty	
dobudovanie kanalizácie		nízka konkurencieschopnosť vidieckej ekonomiky a jej nízka produktivita	
vybudovanie ďalších cyklotrás		nedostatočný kapitál na oživenie poľnohospodárskej výroby a spracovateľského priemyslu	
rekonštrukcia miestnych komunikácií		nedostatočná aktívna politika zamestnanosti na trhu práce	
dobudovanie verejných priestranstiev		nedostatočná legislatívna a finančná podpora malého a stredného podnikania	
posilnenie aktivít medzi obecnou spolupráce		konkurencia okolitých obcí a miest v súťaži o investície a rozvojové impulzy	
predpoklad koncepčného a kvalifikovaného rozvoja obce na základe plánovacích dokumentov (ÚPN, PHSR)		odkázanosť obyvateľov na dochádzanie za prácou mimo obce	
možnosti využitia finančných prostriedkov EÚ na financovanie rozvojových projektov		starnutie obyvateľstva, rast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku	
využitie alternatívnych zdrojov energie		d ďalší nárast dlhodobej nezamestnanosti, možná kriminalita ťažko zamestnateľných skupín obyvateľstva	
		odlev kvalifikovanej pracovnej sily a ľudského potenciálu do iných regiónov a do zahraničia	
		časté a neprehľadné zmeny legislatívy	

A.3.2 Odhad možného vývoja obce a definovanie Stromu potenciálov a výziev / Stromu problémov a limitov

Vývoj obce do veľkej miery závisí od jej polohy, demografického vývoju občanov a hospodárstva obce. Nenachádza na hlavných dopravných ťahoch. Obec by mala vynaložiť snahu na to, aby si aj do budúcnosti pre občanov udržala pozíciu centrálnej obce atraktívnej na bývanie pre ľudí hľadajúcich obec s kvalitnou a dostupnou infraštruktúrou.

Odhad demografického vývoja predpokladá úbytok obyvateľov vzhľadom na to, že ide o celospoločenský jav, ktorý však nie je pozitívnym faktorom. Tu sa obci naskytuje možnosť prispieť k pozitívnemu smerovaniu vývoja počtu obyvateľov a k prilákaniu mladých rodín výstavbou nájomných bytov, či podpory IBV. Demografia tiež poukazuje na starnutie populácie – v tejto oblasti môže obec využiť potenciál na zabezpečenie sociálnych služieb pre občanov vo vyššom veku.

Jedným z najdôležitejších faktorov rozvoja obce je množstvo pracovných príležitostí pre obyvateľov. Región stredného Ponitria je z pohľadu Trenčianskeho kraja jedným z regiónov s najväčšou nezamestnanosťou. Ruka v ruke ide tento faktor s dopravnou dostupnosťou. Impulzom rozvoja bude vybudovanie rýchlostnej komunikácie R2 zo smeru Trenčín (D1) do Prievidze a ďalej do Zvolena a Košíc. Lepšia dopravná dostupnosť je predpokladom príchodu investorov do regiónu a teda aj nových pracovných miest. V oblasti pracovných miest a príležitostí na Hornej Nitre dochádza k zmene, hlavne z dôvodu úpadku baníctva a hľadajú sa iné možnosti zamestnania (napr. pestovaním plodín pri využití geotermálnej energie). V optimálnom prípade všetky plánované zámery, investície a možnosti prispedia v regióne k zlepšeniu situácie na trhu práce.

Väčšina obyvateľov za prácou dochádza mimo obec. Zvýšenie počtu pracovných miest v obci by zvýšilo jej potenciál a atraktivnosť. V súčasnosti v nej ľudia pracujú v oblasti výroby obuvi, maloobchodu, verejnej správy, vzdelávania a špecializovaných stavebných prác.

Obec má potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, nakoľko sa v obci nachádzajú viaceré zaujímavé kultúrne pamiatky, chránená krajinná oblasť Ponitrie.

Vďaka využívaniu Európskych investičných a štrukturálnych fondov a rôznych národných dotácií, grantov a programov na realizáciu investičných aktivít, projektov by obec mohla byť do budúcnosti zaujímavou destináciou nielen pre bývanie, ale aj pre cestovný ruch, zábavu či prácu. Pričom dôraz by mala obec klásť na možnosť vytvorenia nových pracovných miest a kvalitnej infraštruktúry s ohľadom na smart riešenia v rôznych oblastiach života.

STROM potenciálov a výziev

- potenciál na realizáciu projektov zo zdrojov Plánu obnovy a zdrojov EU
  - potenciál na realizáciu projektov z MAS Stredné Ponitrie
- potenciál na realizáciu projektov z grantov a výziev rôznych spoločností
  - prírodný potenciál na rozvoj cestovného ruchu
  - rozvoj a zabezpečenie širokého spektra sociálnych služieb
    - podpora aktivít pre rodiny s deťmi
    - realizácia infraštruktúry pre mladé rodiny s deťmi
- nové technológie, aplikácie pre uľahčenie fungovania samospráv a komunikáciu s obyvateľmi obce (smart technológie)
  - pozitívne legislatívne zmeny a lepšia daňová politika
  - separovanie všetkých druhov odpadu, zhodnocovanie odpadu
- zmena životného štýlu a záujem o bývanie vo vidieckych častiach
  - vyššie kompetencie pre samosprávy
  - potenciál výstavby bytových domov aj IBV

STROM problémov a limitov

- zlý stav infraštruktúry (ciest a chodníkov)
- horšia dopravná dostupnosť regiónu ako celku
  - energetická náročnosť obecných budov
- nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu zámerov
- nepriaznivý demografický vývoj (starnutie populácie, menej ekonomicky aktívnych občanov, vyšší počet seniorov, nižší počet narodených detí, odliv obyvateľov do iných regiónov, atď...)
  - náročná byrokratizácia procesu podávania a schvaľovania projektov
    - negatívne legislatívne zmeny a daňové úniky
  - nedostatočné personálne a odborné kapacity na realizáciu projektov
    - málo skúseností s novými technológiami
    - negatívne dopady zhoršujúcej sa klímy
- neustály nárast objemu odpadu, tvorba čiernych skládok, ignorácia separovania odpadu
  - nekoordinovaná výstavba domov
- nadmerné zaťaženie povinnosťami zo strany štátu

V prípade, že obec chce byť pre občanov atraktívna, musí byť tiež konkurencieschopná vzhľadom k ostatným obciam. Musí poskytovať služby pre občanov, investorov aj návštevníkov tak, aby v obci chceli zostať, vrátiť sa do nej či investovať a realizovať sa na jej území.

OBČAN: pre uspokojenie občanov musí obec zabezpečiť kvalitné služby v oblasti školstva, kultúry a športu, sociálnych vecí, bývania, občianskej vybavenosti, dopravnej a technickej infraštruktúry, životného prostredia. V tomto smere sú občania najnáročnejšou skupinou pre poskytovanie služieb, nakoľko v obci trávajú najviac času a ich bežný život sa odohráva na pôde obce, od ktorej očakávajú široký komplex služieb, ktoré pokryjú ich potreby. V konkurenčnom boji obstoja samozrejme obec, ktorá vie viac a lepšie pokryť tieto oblasti.

Občanom sa zlepšia podmienky života v obci zabezpečením nasledovných stavebných aktivít a služieb:

- vybudovanie kanalizácie, rekonštrukcia vodovodu,
- chodník v trase pošta – ZŠ, zdravotné stredisko, lekáreň, kaderníctvo,
- vybudovanie a rozšírenie športovísk vonkajších (multifunkčné plochy - workoutovými prvkami, tenisový kurt a petang) aj vnútorné – posilňovňu.

Občania majú dva obchody potravín, poštu, kultúrny dom s usporiadaním rôznych akcií. Možnosť realizácie v rôznych organizáciách a športových združeniach.

NÁVŠTEVNÍK: z pohľadu návštevníka musí obec poskytovať služby nevyhnutne spojené s jeho pobytom na území obce. Dopravné služby, ubytovanie, stravovanie a možnosti pre turizmus, oddych relax, šport, atď. Vzhľadom na to, že návštevník trávi na území obce len istý čas, niektoré služby nie sú pre jeho pobyt rozhodujúce a zásadné. Návštevník je teda menej náročný na bežné služby, no o to náročnejší na poskytovanie služieb spojených s cestovným ruchom.

Návštevníkovi chýba stravovacie zariadenie. Ak aj nie reštaurácia, tak aspoň rýchle občerstvenie. Pre návštevníka je pozitívom okolitá príroda s vyznačenými turistickými chodníkmi.

PODNIKATEĽ: pre podnikateľa je z hľadiska pôsobenia na území dôležitá dopravná dostupnosť, kúpyschopnosť obyvateľstva, pracovná sila v regióne či potenciálna možnosť rozšírenia podnikateľskej činnosti. Podnikateľ v tomto smere predstavuje špecifickú skupinu, pre ktorú nie sú až tak dôležité služby dennej spotreby.

A.3.3 Zhodnotenie výsledkov dotazníkového prieskumu

Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 62 respondentov (online forma: 39 odpovedí, papierová forma: 23 dotazníkov). Prieskumu sa zúčastnilo 29 mužov (46,8 %) a 33 žien (53,2 %). Z hľadiska vekovej štruktúry 2 respondenti boli do 18 rokov, ďalej 16 respondentov bolo v rozmedzí 19 – 35 rokov, od 36 – 60 rokov sa zúčastnilo 24 respondentov a nad 60 rokov sa zúčastnilo 20 respondentov. Z hľadiska najvyššie dosiahnutého vzdelania malo najviac osôb ukončené stredné vzdelanie s maturitou (38,7 %). Vysokoškolské vzdelanie uviedlo 30,6 %. S bývaním v obci ako miestom pre život je veľmi spokojných a skôr spokojných 85,3 %, pričom skôr nespokojných je 13,1 % respondentov. Obyvateľom obce sa najviac páči lokalita obce, kľudné a tiché prostredie, okolitá príroda, história a pod. Taktiež sa im páči spolupatričnosť občanov, zeleň, kostolík sv. Michala, kruhový objazd Klízske Hradište.

Za najväčší nedostatok v obci považujú absenciu kanalizácie a kvalitu vody z verejného vodovodu. Ako problém ďalej uviedli stav miestnych komunikácií a nedostatok služieb v obci (chýba lekár, lekárne, bankomat) a autá zaparkované na chodníkoch. Občania by privítali úpravu potoka, zberný dvor, výstavbu bytov a nových IBV s inžinierskymi sieťami.

Šance na rozvoj obce vidia obyvatelia najmä v oblasti kultúry a športu (vybudovanie športoviska, viesť mládež k športu), v oblasti služieb (rozvoj malého podnikania, reštaurácia), v oblasti cestovného ruchu (agroturistika, výstavby cyklotrasy, propagácia zaujímavostí) a v oblasti technickej infraštruktúry (nový vodovod, vybudovanie kanalizácie, nové cesty, IBV). Najväčšie ohrozenia rozvoja obce vidia obyvatelia v nedostatku finančných prostriedkov a v odchode mladých ľudí z obce. Taktiež za ohrozenie považujú nezáujem obyvateľov o dianie v obci či parkovanie áut na ulici. Ďalej vidia hrozbu v nečerpaní eurofondov a v znečisťovaní životného prostredia a pitnej vody.

Za nedostatočné služby považujú obyvatelia služby v oblasti zdravotnej starostlivosti (37,9 %), ľudom chýba lekárne (50 %), kaderníctvo (41,4 %), predaj z dvora (34,5 %) a reštaurácia (31 %).

Záujem o nájomné bývanie má len 19,3 %, o individuálnu bytovú výstavbu má záujem 32,2 % občanov. V oblasti kultúrneho života 85,5 % respondentov uviedlo, že obec má dostatočné kultúrne vyžitie. Záujem je predovšetkým o koncerty a podujatia pre deti. Ďalej by opýtaní privítali letné kino a jarmoky. Počet športových areálov považuje za nedostatočný 69,1 % obyvateľov, 61,1 % obyvateľov pokladá ich stav za uspokojivý. Obyvatelia by privítali predovšetkým nový športový areál v priestore materskej školy. Chýba im najmä detské ihrisko, multifunkčné ihrisko vrátane pumptrackovej dráhy, športovisko s workoutovými prvkami (vonkajšie fitness), tenisové kurty a petang. Detské ihriská považuje za nedostatočné z hľadiska počtu 50 % obyvateľov, z hľadiska stavu ich považuje za uspokojujúce 65,5 % respondentov. Nové detské ihrisko by privítali v časti obce Klíž.

Dostatok miest na parkovanie uviedlo 58,6 % občanov. Parkovacie miesta sú pri Materskej škole a nové parkovacie miesta by mohli vzniknúť pri cintorínoch v obci. Pomohlo by však, keby občania neparkovali na chodníkoch, ale vo svojich dvoroch. Stav cestných komunikácií považuje za neuspokojujúci 82 % obyvateľov, rekonštrukciu potrebujú miestne komunikácie: hlavná cesta resp. všetky. Chodníky sú v uspokojivom stave pre 63,3 % obyvateľov, vybudovať by sa mal chodník medzi obcou a Ješkovou Vsou. Autobusové zastávky sú v uspokojujúcom stave pre 93,4 % opýtaných, pričom 98,2 % respondentov sa vyjadrilo, že ich počet je dostatočný.

Verejné priestranstvá a parky sú v uspokojivom stave podľa 70 % obyvateľov, verejné osvetlenie je uspokojivé pre 82 % obyvateľov, rozhlas je v dobrom stave pre 87,1 % obyvateľov. Na kanalizáciu sa plánuje pripojiť 93,4 % respondentov, pričom 6,6 % sa pripojiť na kanalizáciu neplánuje. Vodovod je podľa 72,6 % obyvateľov v neuspokojujúcom stave. Internet je pre 66,1 % zapojených občanov dostatočný. Z 60 odpovedí uviedlo 96,7 % opýtaných, že je v obci dostatok materských škôl.

Čo sa týka SMART riešení, zo 62 odpovedí by najväčší počet občanov privítalo box na doručovanie balíkov (43 obyvateľov – 69,4 %). Druhé miesto patrí WIFI prístupovým bodom (17 opýtaných – 27,4 %). Na treťom mieste skončil SMART kiosk – informačný dotykový panel (12 občanov – 19,4 %).

Medzi prvých päť priorít, ktoré by obec mala bezodkladne riešiť patrí vybudovanie kanalizácie, rekonštrukcia vodovodu, vybudovanie multifunkčného ihriska s workout prvkami, rekonštrukcia miestnych komunikácií a vybudovanie cyklotrasy.

ČASŤ B – STRATEGICKÁ ČASŤ

Kým analytická časť poukazovala na špecifiká vnútorné aj vonkajšie tak, strategická časť by s nimi mala pracovať a zohľadniť ich v procese nastavenia stratégie kam a ako má obec smerovať, aké projekty bude realizovať, o aké finančné zdroje sa bude uchádzať. Obec by mala svoje projektové zámery a plány nastaviť reálne vzhľadom na predchádzajúcu analýzu pričom treba brať do úvahy ekonomickú, sociálnu, technickú stránku.

VÍZIA OBCE

„Víziou obce je vytvorenie modernej a funkčnej občianskej vybavenosti v čistej obci s ohľadom na jej charakter, tradície a prírodné podmienky tak, aby umožňovala rozvoj vo všetkých kľúčových oblastiach života: sociálnej, environmentálnej, hospodárskej, technickej a smart oblasti, pričom bude klásť dôraz na rozvoj cestovného ruchu, znižovanie energetických výdavkov a dobrých medziľudských vzťahov. „

STRATEGICKÝ CIEĽ OBCE

Strategické ciele rozvoja obce vychádzajú z cieľov definovaných v zákone o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z. z. Strategickým cieľom obce je tak:

1. Odstraňovanie alebo zmiernovanie rozdielov v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zároveň tak zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce
2. Zabezpečiť zvyšovanie ekonomickej výkonnosti, konkurencieschopnosti a rozvoj inovácii v obci aj za pomoci využívania novej technológie a smart riešení
3. Zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov

Pri všetkých cieľoch je potrebné aby obec využívala vnútorný potenciál (prírodný, kultúrny, materiálny, finančný, ľudský, inštitucionálny), poznatky vedy , výskumu (nové technológie) , digitalizáciu a informatizáciu v maximálnej možnej miere a tak dosiahla optimálny výsledok rozvoja obce, pričom bude naďalej rešpektovať zachovanie identity obce, ochranu životného prostredia, tradície, ochranu zdravia a bezpečnosti občanov.

Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.

Program rozvoja obce nadväzuje na prioritné oblasti Programu Slovensko 2021- 2027, ktoré sú tiež zapracované do PHSR Trenčianskeho kraja pre roky 2022- 2030. V Programe Slovensko ide o oblasti: Zelenšie Slovensko, Prepojenejšie Slovensko, Konkurencieschopnejšie a inteligentnejšie Slovensko , Sociálnejšie a inkluzívnejšie Slovensko, Európa bližšie k občanom, Fond na spravodlivú transformáciu. V PHSR TSK sú strategické oblasti vymedzené nasledovne : Inovatívny kraj, zelený kraj, prepojený kraj, Zdravý - vzdelaný a sociálny kraj, udržateľná a spravodlivá transformácia územia.

Obec Veľký Klíž v rámci tvorby Programu rozvoja obce ponechala pôvodné prioritné oblasti, v ktorých bližšie definuje strategické a špecifické ciele zamerané na rozvoj obce a ktoré sú v súlade s vyššie spomínanými strategickými dokumentami.

Prioritná oblasť: HOSPODÁRSKA

Cieľ hospodárskej oblasti:

Rozvíjať potenciál cestovného ruchu a vnútorný potenciál územia, založený na podpore miestneho hospodárstva a vybudovanej dopravnej a technickej infraštruktúry za účelom skvalitnenia poskytovaných služieb s využitím moderných a inovatívnych technológií.

Priorita 1: Rozvoj podnikateľského prostredia a cestovného ruchu: podpora malého a stredného podnikania, rozvoj poľnohospodárstva a lesníctva, podpora samostatne hospodáriacich roľníkov, budovanie turistickej infraštruktúry, podpora miestnych podnikateľov v CR.

Priorita 2: Budovanie, rekonštrukcia, skvalitnenie a rozvoj dopravnej infraštruktúry: rekonštrukcia miestnych komunikácií, výstavba parkovísk, chodníkov a cyklochodníkov a pod.

Priorita 3: Budovanie, rekonštrukcia, skvalitnenie a rozvoj technickej infraštruktúry: plynofikácia, NN sieť, verejné osvetlenie, rozhlas a pod.

Priorita 4: Rozvoj partnerskej spolupráce: spolupráca s okolitými obcami, s partnerskými obcami ako aj cezhraničná spolupráca.

Priorita 5 : Zavádzanie inovatívnych a smart technológií : informačné kiosky, nabíjacie stanice na smart zariadenia a dopravné prostriedky, wifi na verejných priestranstvách, balíkomat, atď

Prioritná oblasť: SOCIÁLNA

Cieľ sociálnej oblasti:

Budovať a zlepšovať úroveň poskytovaných sociálnych služieb pre občanov odkázaných na sociálnu starostlivosť a zároveň zabezpečiť dostupnú a kvalitnú základnú zdravotnú starostlivosť pre všetkých občanov, zvyšovať vzdelanostnú úroveň občanov, podporiť infraštruktúru voľného času, dostupného bývania pre občanov, verejných služieb s ohľadom na zachovanie kultúrneho dedičstva a s možnosťou aktívneho spoločenského využitia.

Priorita 6: Rozvoj možností pre bývanie v obci: podpora bytovej výstavby, vysporiadanie pozemkov.

Priorita 7: Údržba verejných priestorov a efektívna verejná správa: rekonštrukcia a údržba verejných priestranstiev, zlepšovanie poskytovaných administratívnych služieb a pod.

Priorita 8: Tvorba a rozvoj služieb v oblasti sociálnej pomoci a zdravotníctva: infraštruktúra zdravotníctva, podpora budovania, príp. rekonštrukcie zariadení občianskej vybavenosti, podpora sociálnych služieb v obci, sociálna pomoc na komunitnej úrovni a pod.

Priorita 9: Zlepšenie infraštruktúry a kvality vzdelávania a podpora voľnočasových aktivít: zlepšenie podmienok vzdelávania v MŠ, v ZŠ, výstavba/rekonštrukcia školských a športových zariadení, podpora športových podujatí a telies.

Priorita 10: Zachovanie a zvel'adenie kultúrneho bohatstva obce: obnova kultúrnych pamiatok, podpora kultúrnych podujatí a organizácií pôsobiacich v oblasti kultúry.

Priorita 11: Rozvoj ľudských zdrojov: vzdelávanie zamestnancov samosprávy a podpora zamestnanosti.

Priorita 12: Podpora vzniku záujmových združení s cieľom zlepšovania sociálnych vzťahov a spolupráce: podpora vzniku občianskych združení, podpora spolupráce medzi združeniami a inými subjektami.

Priorita 13: Tvorba novej občianskej a sociálnej infraštruktúry s dôrazom na smart riešenia: zavádzanie moderných technológií, aplikácií, smart riešení na uľahčenie informovanosti občanov.

Prioritná oblasť: ENVIRONMENTÁLNA

Cieľ environmentálnej oblasti:

Zabezpečiť pre obyvateľov obce ako aj jej návštevníkov kvalitné, čisté životné prostredie a podporovať trvalo udržateľný rozvoj s cieľom zvyšovania energetickej efektívnosti, zhodnocovania odpadov, separovania odpadov a ochrany prírody.

Priorita 14: Rozvoj vodného hospodárstva: vybudovanie kanalizácie, rekonštrukcia dažďovej kanalizácie, vybudovanie vodovodov pre prípadnú IBV, rekonštrukcia vodovodu, ochrana vodných zdrojov, efektívne využívanie vodných zdrojov, budovanie vodozádržných opatrení a pod.

Priorita 15: Odpadové hospodárstvo: podpora separovaného zberu odpadu, skvalitňovanie triedeného zberu odpadov a boj proti čiernym skládkam, revitalizácia, atď.

Priorita 16: Ochrana životného prostredia: ochrana vody, pôdy, ovzdušia, budovanie protipovodňových opatrení, ochrana biodiverzity, adaptácia na zmenu klímy, obmedzenie developerských projektov s negatívnym dopadom na životné prostredie a pod.

ČASŤ C – PROGRAMOVÁ ČASŤ

V tejto časti sa Program rozvoja obce snaží popísať akými aktivitami, projektami by sa dali naplniť priority programu tak, aby boli naplnené strategické ciele všetkých oblastí : hospodárskej, sociálnej a environmentálnej.

C.1 Hospodárska prioritná oblasť

Priorita 1: Rozvoj podnikateľského prostredia a cestovného ruchu	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
1.3 Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti v obci	Spracovanie stratégie podpory podnikania a zvýšenia informovanosti o možnostiach podpory zo strany obce, VUC, štátu, EÚ
	Komunikácia s hlavnými sociálno-ekonomickými partnermi pri koordinácii rozvojových aktivít a projektov obce
	Vytvorenie ekonomických a technických podmienok pre výstavbu priemyselných zón v obci – príprava a realizácia infraštruktúry
	Vymedzenie prenajímateľných priestorov pre potrebné služby a remeselné dielne
	Rekonštrukcia a revitalizácia starých priemyselných zón v obci
	Zakladanie malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce
	Podpora tradičných odvetví a zavádzanie nových technológií
1.2 Rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	Podpora poľnohospodárov a samostatne hospodáriacich roľníkov, podpora subjektov lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty
1.3 Rozvoj cestovného ruchu	Značenie a tvorba cykloturistických trás, náučných chodníkov, turistických chodníkov, tvorba atraktívnych a odpočinkových miest na týchto trasách
	Výstavba pamätnej izby
	Dostupnosť a propagácia prírodných a historických pamiatok
	Budovanie remeselných dvorov
	Podpora vytvárania nových atraktivít v obci
	Tvorba a spracovanie kvalitných propagačných materiálov
	Prepojenie obce so subjektami cestovného ruchu a agroturistiky
	Zachovanie a rozvoj ľudových tradícií (folklór, hudba, pôvodný odev) a ich maximálne využitie v cestovnom ruchu)
	Spracovanie kalendára podujatí
	Uzavretie dohôd s podnikateľmi v CR a podporovanie ich aktivít
Priorita 2: Budovanie, rekonštrukcia , skvalitnenie a rozvoj dopravnej infraštruktúry	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
2.1 Zlepšenie dostupnosti obyvateľov obce za prácou a službami do najbližších miest	Rekonštrukcia ciest II. a III. triedy na území katastra obce
2.2 Zlepšenie kvality dopravnej infraštruktúry v obci	Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií
	Výstavba a rekonštrukcia chodníkov v obci
	Rekonštrukcia zastávok SAD
	Výstavba a rekonštrukcia parkovísk
	Značenie ciest, chodníkov, ulíc
	Rekonštrukcia lávok a mostov
	Budovanie cyklotrás

2.3 Zlepšenie infraštruktúry pre nemotorovú dopravu	Budovanie doplnkovej infraštruktúry pre nemotorovú dopravu
Priorita 3: Budovanie, rekonštrukcia , skvalitnenie a rozvoj technickej infraštruktúry	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
3.1 Podpora bezpečnosti a úspory energií v obci	Rekonštrukcia a výstavba verejného osvetlenia
	Rozšírenie kamerového systému v obci
	Rekonštrukcia a výstavba verejného rozhlasu
	Budovanie alternatívnych energetických zdrojov pre obecné budovy
	Znižovanie energetickej náročnosti obecných budov
3.2 Rozvoj technickej infraštruktúry	Výstavba/rekonštrukcia plynovodu, zavedenie plynofikácie do nových častí
	Realizácia vysokorýchlostného internetu v obci
	Rekonštrukcia a výstavba vodovodov
Priorita 4: Rozvoj partnerskej spolupráce	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
4.1 Rozvoj medzinárodnej spolupráce	Aktivity, workshopy a podujatia zamerané na výmenu skúseností a prezentáciu projektov dobrej praxe
4.2 Rozvoj spolupráce na úrovni regiónu	Aktivity zamerané na rozvoj spolupráce medzi súkromným a verejným sektorom v obci aj v regióne
4.3 Rozvoj spolupráce na národnej úrovni	Aktivity zamerané na rozvoj spolupráce medzi súkromným a verejným sektorom v rámci celej SR
Priorita 5 : Zavádzanie inovatívnych a smart technológií	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
5.1 Zavedenie smart manažmentu do jednotlivých oblastí	Zavedenie moderných technológií pre výkon verejných činností
	Zavedenie smart manažmentu verejného osvetlenia
	Zavedenie smart manažmentu komunálneho odpadu

C.2 Sociálna prioritná oblasť

Priorita 6: Rozvoj možností pre bývanie v obci	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
6.1 Vytváranie podmienok pre rozvoj bývania v obci	Výstavba nájomných bytov
	Podpora a budovanie IBV
6.2 Podpora existujúcich bytových jednotiek	Rekonštrukcia nájomných bytov
Priorita 7: Údržba verejných priestorov a efektívna verejná správa	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
7.1 Estetické verejné priestranstvá	Rekonštrukcia námestia
	Vybudovanie oddychových zón so zelenou infraštruktúrou
	Výstavba amfiteátra
	Vybudovanie detských ihrísk
	Vybudovanie trhoviska/trhových miest
7.2 Zmodernizované verejné budovy	Rekonštrukcia a modernizácia obecného úradu
	Rekonštrukcia domu smútku
	Rekonštrukcia a rozširovanie obecného cintorína
	Rekonštrukcia kultúrneho domu
	Rekonštrukcia obecnej knižnice
	Projekt elektronizácie služieb verejnej správy

7.3 Skvalitnenie verejných služieb poskytovaných občanom	Aktualizácia/tvorba rozvojových dokumentov: programu rozvoja obce a územného plánu obce
Priorita 8: Tvorba a rozvoj služieb v oblasti sociálnej pomoci a zdravotníctva	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
8.1 Kvalitná zdravotná starostlivosť a vybavená zdravotnícka infraštruktúra	Podpora poskytovania kvalitnej zdravotnej starostlivosti Zriadenie zdravotného strediska
8.2 Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov	Zriadenie zariadenia poskytujúce opatrovateľské služby Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, rozšírenie služieb, zvýšenie kvality poskytovaných služieb Podpora klubov pre seniorov, podpora aktivít pre matky s deťmi, podpora trávenia voľného času detí a mládeže Podpora imobilných a zdravotne postihnutých občanov
Priorita 9: Zlepšenie infraštruktúry a kvality vzdelávania a podpora voľnočasových aktivít	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
9.1 Rozvoj a podpora školstva	Rekonštrukcia Materskej školy Rekonštrukcia Základnej školy Podpora vzdelávacích projektov v MŠ, ZŠ
9.2 Podpora voľnočasových aktivít	Rekonštrukcia futbalového ihriska Výstavba multifunkčného športového areálu Podpora spolkov, združení a jednotlivcov pôsobiacich v oblasti športu a voľnočasových aktivít
Priorita 10: Zachovanie a zveľadenie kultúrneho bohatstva obce	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
10.1 Ochrana kult. pamiatok	Rekonštrukcia / obnova kultúrnych a historických pamiatok
10.2 Uchovanie a rozvíjanie zvykov a tradícií	Organizovanie podujatí a zachovanie ľudových tradícií Podpora spolkov, združení a jednotlivcov pôsobiacich v oblasti kultúry Spracovanie histórie obce, vytvorenie monografie obce
Priorita 11: Rozvoj ľudských zdrojov	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
11.1 Vzdelávanie zamestnancov samospráv a organizácií v ich zriaďovateľskej pôsobnosti	Podpora vzdelávacích projektov v MŠ, ZŠ, zamestnancov na obecnom úrade
11.2 Podpora zamestnanosti	Po zamestnanosti pre obyvateľov obce vrátane znevýhodnených skupín občanov
Priorita 12: Podpora vzniku záujmových združení s cieľom zlepšovania sociálnych vzťahov a spolupráce	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
12.1 Podpora vzniku záujmových združení	Zakladanie záujmových združení
12.2 Spolupráca obce a organizácií	Aktívna spolupráca so záujmovými združeniami a spolupráca so sriateľenými obcami, organizáciami
Priorita 13: Tvorba novej občianskej a sociálnej infraštruktúry s dôrazom na smart riešenia	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
13.1 Tvorba smart infraštruktúry pre občanov	Zriadenie dostupnej wifi – tzv. wifi zóny pre občanov Zavedenie moderných technológií na obecný úrad, do knižnice, na VPS či iné obcou zriadené inštitúcie

Zdroj: vlastné spracovanie

C.3 Environmentálna prioritná oblasť

Priorita 14: Rozvoj vodného hospodárstva	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
14.1 Zabezpečenie dostatočného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou	Rekonštrukcia vodovodu a rozšírenie vodovodu
14.2 Zabezpečenie environmentálneho odvádzania odpadových vôd	Vybudovanie kanalizácie a ČOV v obci
Priorita 15: Odpadové hospodárstvo	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
15.1 Podpora účinného a ekologického systému odpadového hospodárstva	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom
	Modernizácia/vybudovanie zberného dvora v obci
	Projekt osvetly, vzdelávania a propagácie separovaného zberu odpadu
	Spracovanie biologického odpadu a zriadenie kompostoviska
	Podpora projektov zameraných na separovanie a zhodnocovanie odpadov
Priorita 16: Ochrana životného prostredia	
Opatrenie	Projekt/Aktivita
16.1 Ochrana zložiek životného prostredia	Ochrana vody, pôdy, ovzdušia
	Využívanie alternatívnych zdrojov energie
	Likvidácia čiernych skládok
	Zlepšenie energetickej efektivity verejných budov
16.2 Skvalitnenie životného prostredia	Ochrana prírodných pamiatok, rezervácií a úkazov
	Revitalizácia zanedbaných budov a plôch v obci, verejných priestranstiev
16.3 Ochrana obyvateľov pred ničivým pôsobením prírodných živlov	Protipovodňové opatrenia – priekopy, odrážky, hrádzky, úprava brehov potoka, výstavba odvodňovacích priekop a kanálov
	Protipožiarne opatrenia
	Osveta v rámci krízového stavu pri živelných pohromách
16.4 Smart riešenia zamerané na trvalo udržateľný rozvoj	Podpora a budovanie infraštruktúry pre elektro zariadenia

Zdroj: vlastné spracovanie

ČASŤ D – REALIZAČNÁ ČASŤ

Zatiaľ čo predošlé časti Programu rozvoja obce analyzovali a brali do úvahy možné projekty a aktivity na zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja obce, realizačná časť sa zameriava už na konkrétne projekty a na ich bližší popis.

Realizačná časť sa zameriava na projekty, ich zabezpečenie, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

D.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenia realizácie

Kompetencie obce v oblasti regionálneho rozvoja vymedzuje zákon o podpore regionálneho rozvoja č.309/2014 Z. z., § 12 nasledovne:

Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja

- a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,
- b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí, pravidelne ho monitoruje a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení a zabezpečuje súlad programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,
- c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program rozvoja obce,
- d) podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,
- e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,
- f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,
- g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce.

Na základe uvedeného bude obec Veľký Klíž zabezpečovať a koordinovať realizáciu PHSR obce prostredníctvom zodpovedných pracovníkov na obecnom úrade. Aktivity, kde hlavným realizátorom bude obec, budú zabezpečované vlastnými zdrojmi, alebo prostredníctvom externých dodávateľov v zmysle platného zákona. Obecný úrad disponuje kvalifikovanými pracovníkmi so skúsenosťami s realizáciou aktivít po organizačnej, finančnej či technickej stránke. Aktivity, ktoré budú realizované inými subjektmi (podnikateľmi, organizáciami v obci alebo mimo obce), budú pracovníkmi obecného úradu monitorované.

D.2 Vecný a časový harmonogram realizácie

Aby bol Program rozvoja obce čo najviac adresný a konkrétny, obsahuje tiež informácie o projektoch, časovom horizonte ich realizácie, možných finančných zdrojoch na realizáciu a odhadovaných nákladoch na projekty. Vzhľadom na nedostatok vlastných financií- častokrát aj len na základné fungovanie - sa obce spoliehajú hlavne na vyhlásené výzvy, dotačné programy alebo iné externé zdroje. Aby boli však obce schopné pružne na vyhlásené výzvy reagovať, musia mať pripravený akčný plán.

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti. Tento plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít.

Formulár: AKČNÝ PLÁN

HOSPODÁRSKA OBLASŤ

Opatrenie, projekt/aktivita	Termín	Financovanie (v EUR)	Možný zdroj financovania
Opatrenie: 1.1 Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti v obci			
Spracovanie stratégie podpory podnikania a zvýšenia informovanosti o možnostiach podpory zo strany obce, VUC, štátu, EÚ	Od r. 2024 do 2031	2 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Komunikácia s hlavnými sociálno-ekonomickými partnermi pri koordinácii rozvojových aktivít a projektov obce	Od r. 2024 do 2031	2 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Vytvorenie ekonomických a technických podmienok pre výstavbu priemyselných zón v obci – príprava a realizácia infraštruktúry	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Vymedzenie prenajímateľných priestorov pre potrebné služby a remeselné dielne	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Zakladanie malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Podpora tradičných odvetví a zavádzanie nových technológií	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 1.2 Rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva			
Podpora poľnohospodárov a samostatne hospodáriacich roľníkov, podpora subjektov lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 1.3 Rozvoj cestovného ruchu			
Značenie a tvorba cykloturistických trás, náučných chodníkov, turistických	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje

chodníkov, tvorba atraktívnych a odpočinkových miest na týchto trasách			
Výstavba pamätnej izby	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Dostupnosť a propagácia prírodných a historických pamiatok v obci	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Budovanie remeselných dvorov	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Podpora vytvárania nových atraktivít v obci	Od r. 2024 do 2031	100 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Tvorba a spracovanie kvalitných propagačných materiálov	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Prepojenie obce so subjektami cestovného ruchu a agroturistiky	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Zachovanie a rozvoj ľudových tradícií (folklór, hudba, pôvodný odev) a ich maximálne využitie v cestovnom ruchu)	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Spracovanie kalendára podujatí	Od r. 2024 do 2031	5 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Uzavretie dohôd s podnikateľmi v CR a podporovanie ich aktivít	Od r. 2024 do 2031	5 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 2.1 Zlepšenie dostupnosti obyvateľov obce za prácou a službami do najbližších miest			
Rekonštrukcia ciest III. triedy na území katastra obce	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 2.2 Zlepšenie kvality dopravnej infraštruktúry v obci			
Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií	Od r. 2024 do 2031	200 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Výstavba a rekonštrukcia chodníkov v obci	Od r. 2024 do 2031	200 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Rekonštrukcia zastávok SAD	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Výstavba a rekonštrukcia parkovísk	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Značenie ciest, chodníkov, ulíc	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Rekonštrukcia lávok a mostov	Od r. 2024 do 2031	100 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 2.3 Zlepšenie infraštruktúry pre nemotorovú dopravu			
Budovanie cyklotrás	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Budovanie doplnkovej infraštruktúry pre nemotorovú dopravu	Od r. 2024 do 2031	150 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 3.1 Podpora bezpečnosti a úspory energií v obci			

Rekonštrukcia a výstavba verejného osvetlenia	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Rozšírenie kamerového systému v obci	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Rekonštrukcia a výstavba verejného rozhlasu	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Budovanie alternatívnych energetických zdrojov pre obecné budovy	Od r. 2024 do 2031	120 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Znižovanie energetickej náročnosti obecných budov (základná škola, kultúrny dom, atď.)	Od r. 2024 do 2031	200 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 3.2 Rozvoj technickej infraštruktúry			
Výstavba/rekonštrukcia plynovodu, zavedenie plynofikácie do nových častí	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Realizácia vysokorýchlostného internetu v obci	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Rekonštrukcia a výstavba vodovodov	Od r. 2024 do 2031	300 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 4.1 Rozvoj medzinárodnej spolupráce			
Aktivity, workshopy a podujatia zamerané na výmenu skúseností	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 4.2 Rozvoj spolupráce na úrovni regiónu			
Aktivity zamerané na rozvoj spolupráce medzi súkromným a verejným sektorom v obci aj v regióne	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie : 4.3 Rozvoj spolupráce na národnej úrovni			
Aktivity zamerané na rozvoj spolupráce medzi súkromným a verejným sektorom v rámci celej SR	Od r. 2024 do 2031	60 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie : 5.1 Zavedenie smart manažmentu do jednotlivých oblastí			
Zavedenie moderných technológií pre výkon verejných činností	Od r. 2024 do 2031	40 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Zavedenie smart manažmentu verejného osvetlenia	Od r. 2024 do 2031	80 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Zavedenie smart manažmentu komunálneho odpadu	Od r. 2024 do 2031	150 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje

SOCIÁLNA OBLASŤ

Opatrenie, projekt/aktivita	Termín	Financovanie (v EUR)	Možný zdroj financovania
Opatrenie: 6.1 Vytváranie podmienok pre rozvoj bývania v obci			
Výstavba nájomných bytov	Od r. 2024 do 2031	300 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Podpora a budovanie IBV	Od r. 2024 do 2031	400 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 7.1 Estetické verejné priestranstvá			
Rekonštrukcia/vybudovanie námestia	Od r. 2024 do 2031	150 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Vybudovanie oddychových zón so zelenou infraštruktúrou	Od r. 2024 do 2031	70 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Výstavba amfiteátra	Od r. 2024 do 2031	70 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Vybudovanie detského ihriska	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Vybudovanie trhoviska/trhových miest	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Vybudovanie parku významných rodákov	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 7.2 Zmodernizované verejné budovy			
Rekonštrukcia obecného úradu	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Rekonštrukcia domu smútku (Klížske Hradište)	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Rekonštrukcia a rozširovanie obecného cintorína	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Rekonštrukcia kultúrneho domu	Od r. 2024 do 2031	300 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Rekonštrukcia/zriadenie obecnej knižnice	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 7.3 Skvalitnenie verejných služieb poskytovaných občanom			
Projekt elektronizácie služieb verejnej správy	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Aktualizácia/tvorba rozvojových dokumentov: program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a územného plánu obce	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 8.1 Kvalitná zdravotná starostlivosť a vybavená zdravotnícka infraštruktúra			
Podpora poskytovania kvalitnej zdravotnej starostlivosti	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje

Opatrenie: 8.2 Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov			
Zriadenie/rekonštrukcia zariadenia poskytujúce opatrovateľské služby	Od r. 2024 do 2031	100 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, rozšírenie služieb, zvýšenie kvality poskytovaných služieb	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Podpora klubov pre seniorov, podpora aktivít pre matky s deťmi, podpora trávenia voľného času detí a mládeže	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Podpora imobilných a zdravotne postihnutých občanov	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 9.1 Rozvoj a podpora školstva			
Rekonštrukcia Materskej školy	Od r. 2024 do 2031	100 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Rekonštrukcia Základnej školy	Od r. 2024 do 2031	100 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Podpora vzdelávacích projektov v MŠ a ZŠ	Od r. 2024 do 2031	40 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 9.2 Podpora voľnočasových aktivít			
Rekonštrukcia futbalového ihriska	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Výstavba multifunkčného športového areálu	Od r. 2024 do 2031	70 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Podpora spolkov, združení a jednotlivcov pôsobiacich v oblasti športu	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 10.1 Ochrana kultúrnych pamiatok			
Rekonštrukcia a obnova kultúrnych a historických pamiatok	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 10.2 Uchovanie a rozvíjanie zvykov a tradícií			
Organizovanie podujatí a zachovanie ľudových tradícií	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Podpora spolkov, združení a jednotlivcov pôsobiacich v oblasti kultúry	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Spracovanie histórie obce, vytvorenie monografie obce	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 11.1 Vzdelávanie zamestnancov samospráv a organizácií v ich zriaďovateľskej pôsobnosti			
Podpora vzdelávacích projektov v MŠ, v ZŠ, zamestnancov na obecnom úrade	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 11. 2 Podpora zamestnanosti			

Podpora zamestnanosti pre obyvateľov obce vrátane znevýhodnených skupín občanov	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 12. 1 Podpora vzniku záujmových združení			
Zakladanie záujmových združení	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 12. 2 Spolupráca obce a organizácii			
Aktívna spolupráca so záujmovými združeniami a spolupráca so sriateľenými obcami, organizáciami	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 13.1 Tvorba smart infraštruktúry pre občanov			
Zriadenie dostupnej wifi- tzv wifi zóny pre občanov	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Zavedenie moderných technológií na obecný úrad, do knižnice, na VPS či iné obcou zriadené inštitúcie	Od r. 2024 do 2031	35 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje

ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ

Opatrenie, projekt/aktivita	Termín	Financovanie (v EUR)	Možný zdroj financovania
Opatrenie: 14.1 Zabezpečenie dostatočného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou			
Rekonštrukcia vodovodu a jeho rozšírenie	Od r. 2024 do 2031	200 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Rekonštrukcia vodného zdroja HK2	Od r. 2024 do 2031	200 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 14.2 Zabezpečenie environmentálneho odvádzania odpadových vôd			
Vybudovanie kanalizácie a ČOV v obci	Od r. 2024 do 2031	1 000 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 15.1 Podpora účinného a ekologického systému odpadového hospodárstva			
Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Vybudovanie zberného dvora v obci	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Projekt osvetly, vzdelávania a propagácie separovaného zberu odpadu	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Spracovanie biologického odpadu a zriadenie kompostoviska	Od r. 2024 do 2031	100 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Podpora projektov zameraných na separovanie a zhodnocovanie odpadov	Od r. 2024 do 2031	60 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 16.1 Ochrana zložiek životného prostredia			
Ochrana vody, pôdy, ovzdušia	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet, obecný rozpočet, iné zdroje

Vodozádržné opatrenia – Dolina, Kráčiny	Od r. 2024 do 2031	250 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Využívanie alternatívnych zdrojov energie	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Likvidácia čiernych skládok	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Zlepšenie energetickej efektivity verejných budov	Od r. 2024 do 2031	70 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 16.2 Skvalitnenie životného prostredia			
Ochrana prírodných pamiatok, rezervácií a úkazov	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Revitalizácia zanedbaných budov a plôch v obci, verejných priestranstiev	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 16.3 Ochrana obyvateľov pred ničivým pôsobením prírodných živlov			
Protipovodňové opatrenia – priekopy, odrážky, hrádzky, úprava brehov potoka, výstavba odvodňovacích priekop a kanálov	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Protipožiarne opatrenia	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Osveta v rámci krízového stavu pri živelných pohromách	Od r. 2024 do 2031	5 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie : 16.4 Smart riešenia zamerané na trvalo udržateľný rozvoj			
Podpora a budovanie infraštruktúry pre elektro zariadenia	Od r. 2024 do 2031	60 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje

Zdroj: vlastné spracovanie

*Vzhľadom na neustále sa meniace ceny v oblasti stavebníctva, techniky, technológie a infláciu sú ceny uvedené v tabuľke informatívne a predbežné, nie záväzné. Cena realizácie projektu bude presne stanovená v čase jeho realizácie odbornou spôsobilou osobou alebo na základe prieskumu trhu.

Vzhľadom na SWOT analýzu, zhodnotenie potenciálov a výziev obec pokladá za prioritné projekty:

Tabuľka č. 21: Zoznam prioritne plánovaných projektových zámerov na roky 2024-2031

Oblasť	Aktivita
Oblasť sociálna	<ul style="list-style-type: none"> • Vybudovanie parku významných rodákov • Výstavba cyklotrás
Oblasť hospodárska	<ul style="list-style-type: none"> • Zníženie energetickej náročnosti ZŠ • Zníženie energetickej náročnosti KD • Rozšírenie kamerového systému • Rekonštrukcia verejného osvetlenia • Vybudovanie chodníka k ZŠ
Oblasť environmentálna	<ul style="list-style-type: none"> • Budovanie kanalizácie • Rekonštrukcia vodného zdroja HK2 • Rekonštrukcia vodovodu • Vodozádržné opatrenia (Dolina, Kráčiny) • Výstavba zberného dvora

Zdroj: vlastné spracovanie

D.3 Systém monitorovania a hodnotenia programu rozvoja obce

Nastavenie systému monitorovania má slúžiť na hodnotenie implementácie Programu rozvoja obce na základe vyhodnotenia zvolených ukazovateľov. Využíva sa pri tom systém zadefinovaných ukazovateľov ku jednotlivým cieľom, ktoré majú určené cieľové hodnoty a kritérium času na dosiahnutie očakávaných cieľových hodnôt (viď. tabuľka nižšie). Vzhľadom na to, že Program rozvoja obce je strednodobým strategickým dokumentom v rámci jeho priebehu dochádza k priebežnému monitorovaniu- raz ročne. Po skončení platnosti dokumentu dochádza k záverečnému či ex – post hodnoteniu.

Odporúča sa mať vytvorený monitorovací výbor, ktorý bude dohliadať na monitoring plnenia plánu Programu rozvoja obce. Monitoring bude vykonávaný z radov zamestnancov obecného úradu.

Aby boli jednotlivé projektové zámery programového dokumentu obce realizované v súlade s princípmi efektívnosti a účinnosti vynakladania finančných prostriedkov je potrebné na úrovni obce monitorovať celkový proces implementácie stratégie a navrhovať, v prípade potreby, zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie globálneho cieľa obce.

Obecné zastupiteľstvo obce Veľký Klíž bude na svojich stretnutiach jedenkrát ročne prehodnocovať plnenie Programu rozvoja obce. Podklady k hodnoteniu plnenia akčného plánu bude pripravovať starosta obce so zamestnancami Obecného úradu. Získa a vyhodnotí prípadné pripomienky úradu, poslancov a verejnosti týkajúce sa akčného plánu. Na základe získaných informácií môže v prípade potreby obec uskutočniť aktualizáciu Programu rozvoja obce, pričom aktualizovaný dokument musí schváliť zastupiteľstvo obce. Každá ďalšia aktualizácia bude označená novým číslom, pričom jej prvá verzia má označenie 1.0, každá ďalšia bude 1.1, 1.2, 1.3, atď.

Obec je podľa § 12 zákona č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja v platnom znení povinná každoročne do 31. mája zaslať na VÚC správu o plnení programu rozvoja obce.

Tabuľka č. 22: Merateľné ukazovatele

Projekt zameraný na :	Ukazovateľ	Merateľná jednotka	Cieľová hodnota do roku 2031
Výstavba, rekonštrukcia , modernizácia: - ciest - chodníkov - cyklochodníkov - lávok , mostov	Cesta Chodník Cyklochodník Lávka, most	km	3,5 km 1,5 km 5,2 km 0,2 km
Výstavba , rekonštrukcia, modernizácia: - vodovodov - kanalizácii - plynového potrubia	Vodovod Kanalizácia Plynové potrubie	km	3,2 km 7,2 km 0 km
Výstavba , rekonštrukcia , modernizácia verejných priestranstiev (revitalizácia)	Verejné priestranstvo	m2	2500 m2
Podpora cestovného ruchu (nové turistické trasy, náučné chodníky)	Turistické trasy, chodníky	km	1,1 km
Podpora cestovného ruchu (nové zariadenia poskytujúce služby v cestovnom ruchu)	Zariadenia v cestovnom ruchu	počet	0
Zrekonštruované, zmodernizované obecné budovy	Obecná budova	počet	4
Výstavba, rekonštrukcia , modernizácia detských ihrísk	Detské ihrisko	počet	2
Výstavba , rekonštrukcia , modernizácia športovísk	Športovisko	počet	1
Podpora podnikateľských subjektov	Nové podnikateľské subjekty	počet	2
Podpora zamestnaností	Nové pracovné miesta	počet	1
Zvýšenie bezpečnosti obyvateľov	Monitorovaný priestor	m2	500 m2
	Opatrenia proti prírodným živlom	počet	1
Úspora energie obecných budov	Úspora elektriny, plynu, vody	%	30
	Budovy využívajúce alternatívne zdroje energie	počet	2
	Budovy s rekonštrukciou zameranou na úsporu energie	počet	3
Podpora bývania v obci (rekonštrukcia, výstavba)	Nájomné byty	počet	48
Podpora bývania v obci (nové IBV)	IBV	m2	120000
Zvýšenie kvality poskytovania zdravotníckych služieb	Ambulancie všeobecného/špecializovaného lekára	počet	0
	Zdravotnícke centrá	počet	0
	Lekárne	počet	0

Ochrana, rekonštrukcia kultúrnych pamiatok	Kultúrne pamiatky	počet	1
Sociálna starostlivosť o znevýhodnené skupiny občanov (tvorba a jej modernizácia)	Počet osôb ktorým je poskytovaná sociálna starostlivosť	počet	5
Rozvoj a podpora školstva	Rekonštrukcia budov školských zariadení	počet	2
	Rekonštrukcia učební	počet	5
Podpora spolupráce	Aktivity na podporu spolupráce, workshopy, stretnutia	počet	5
Rozvoj technickej a technologickej infraštruktúry obce	Internetové pokrytie obce	% pokrytia	10
Zachovávanie a rozvoj zvykov a tradícií	Podujatia na podporu zvykov a tradícií	počet	16
Podpora poskytovania verejných služieb	Inovované služby, nové služby pre občanov	počet	3
Vzdelávanie zamestnancov samosprávy a organizácii v zriaďovateľskej pôsobnosti	Vzdelávacie aktivity	počet	10
Ochrana životného prostredia: - Odstránenie čiernych skládok - Environmentálne odvádzanie odpadových vôd - Osveta v oblasti ochrany ŽP	- Odstránené čierne skládky		0
	- Počet domácností napojených na kanalizáciu	počet	280
	- Aktivity na podporu ochrany ŽP		10
Separovanie odpadu	Množstvo vyseparovaného odpadu	kg/%	70%
Rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	Podporení či noví poľnohospodári, SHR, subjekty lesného hospodárstva	počet	0

Zdroj: vlastné spracovanie

*V prípade realizácie aktivity, projektu, ktorého merateľný ukazovateľ nie je definovaný v hore uvedenej tabuľke, bude jeho cieľová hodnota definovaná priamo projektom, projektovou dokumentáciou, či v popise projektu. Merateľný ukazovateľ je definovaný priamo charakterom realizovanej aktivity. A teda ak sa budujú cesty, či chodníky – sleduje sa ich dĺžka, prípadne ak sa sleduje úspora, najlepšie sa vyjadruje v percentách oproti pôvodnému stavu. Pri akomkoľvek projekte je preto potrebné definovať veličinu, ktorá bude udávať cieľovú hodnotu projektu.

ČASŤ E – FINANČNÁ ČASŤ

Jednou z kľúčových častí podrobného plánu implementácie Programu rozvoja obce je plán využitia zdrojov a finančný plán implementácie stratégie. Úlohou v tejto časti je stanoviť finančné, ľudské, priestorové, materiálne a iné zdroje nevyhnutné pre implementáciu Programu rozvoja obce. Ako sme už spomínali obce sa pre nedostatok financií spoliehajú na dotačné programy a iné externé zdroje financovania realizácie projektov. Je tiež rad opatrení - ako napr. investície, ktoré je možné realizovať z iných ako dotačných či rozpočtových zdrojov. Investície, ktoré zefektívňujú prevádzku infraštruktúry a poskytované služby je možné financovať aj napr. za pomoci výhodných pôžičiek. Investície, ktoré prinášajú finančný prospech aj súkromnému sektoru je možné zabezpečiť v partnerstve privátneho a verejného sektora a pod.

Regionálny rozvoj je financovaný podľa zákona 539/2008 Z. z., §4 priority :

- a) zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtovej kapitoly ministerstva investícií a z rozpočtových kapitol iných ministerstiev,
- b) zo štátnych účelových fondov,
- c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
- d) z rozpočtov obcí,
- e) z prostriedkov fyzických osôb,
- f) z prostriedkov právnických osôb,
- g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
- h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
- i) z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

Doplňovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov.

E.1 Indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHRSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektami. Finančné prostriedky, ktoré môže obec získať môžu pochádzať z viacerých zdrojov:

- Dotácie ministerstiev a fondov (MIRRI, MŽP, Environmentálny fond, MPSVR, MD, MŠ, Fond na podporu športu, Dotácie ministerstva kultúry,...),
- Grantové schémy ministerstiev a neziskových organizácií,
- Vlastné zdroje,
- Bankové úvery,
- Účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev,
- Sponzoring, atď.

Štruktúra využitia zdrojov vždy závisí na aktuálnej finančnej situácii obce, priorit, možnosti získania externých zdrojov na financovanie, ale aj na spoločensko-ekonomických podmienkach v spoločnosti.

Formulár č. 3 : Indikatívny rozpočet - sumarizácia

Spolu v EUR	
I. Hospodárska oblasť	2 424 000,00
II. Sociálna oblasť	2 285 000,00
III. Environmentálna oblasť	2 235 000,00

Zdroj: vlastné spracovanie

Záver

Schválenie Programu rozvoja obce	
Dokument	<p>Názov: Program rozvoja obce Veľký Klíž na roky 2024 – 2031</p> <p>Štruktúra dokumentu: dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 309 /2014 Z. z, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a podľa Metodiky tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, ktorú vypracoval Úrad podpredsedu Vlády SR pre investície a informatizáciu, v jej platnom znení.</p>
Spracovanie	<p>Forma spracovania: spracovanie vykonala obec v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov.</p> <p>Obdobie spracovania: Dokument bol spracovaný v období 05/2023-12/2023.</p> <p>Prípravný tím. Pozostával z 11 členov, počas tvorby Programu rozvoja obce dohliadal na správnosť informácií v dokumente.</p> <p>Autor dokumentu: MVL Štefánek, s.r.o.</p> <p>Účasť verejnosti: verejnosť bola vyzývaná participovať na procese spracovania prostredníctvom dotazníkového prieskumu o obci, jej službách, potrebách, nedostatkoch, atď.</p>
Prerokovanie	<p>Prerokovanie v orgánoch samosprávy: 12.12.2023</p> <p>Verejné pripomienkovanie: 12.12.2023</p>
Schválenie	<p>Program rozvoja obce Veľký Klíž na roky 2024 – 2031 bol schválený na zastupiteľstve dňa 12.12.2023</p> <p>Verzia 1.1 Programu rozvoja obce Veľký Klíž na roky 2024- 2031 bola schválená zastupiteľstvom dňa 5.8.2024. Predmetom doplnenia bolo stanovisko Krajského pamiatkového úradu Trenčín.</p>

Prílohy Programu rozvoja obce

Príloha č. 1 – Vstupná správa pre spracovanie / aktualizáciu strategického dokumentu Program rozvoja obce Veľký Klíž

Príloha č. 2 – Uznesenie o schválení Vstupnej správy pre spracovanie / aktualizáciu strategického dokumentu Program rozvoja obce Veľký Klíž

Príloha č. 3 – Register nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok

Príloha č. 4 – Dotazník – vzor použitý pri zbere dát pre potreby Programu rozvoja obce Veľký Klíž

Príloha č. 5 - Uznesenie o schválení Programu rozvoja obce Veľký Klíž

Príloha č. 6 – Stanovisko KPÚ Trenčín

Príloha č. 7 – Uznesenie o schválení verzie 1.1